

ТРАЖЕЊЕ РЕШЕЊА ЗА БУДУЋНОСТ

Посредничка тројка испред Председништва Србије после разговора Фото Латиф Адровић

Прву посету Београду, где су јуче разговарали с државним врхом Србије, чланови посредничке тројке Контакт групе за преговоре о будућем статусу Косова и Метохије Френк Визнер (САД), Александар Боцан-Харченко (Руска Федерација) и Волфганг Ишингер (ЕУ) искористили су да својим домаћинима објасне сврху, мандат и улогу мисије која им је поверена мандатом генералног секретара УН Бан Ки Мун и Контакт групе.

- Ово је први део наставка процеса који ће нас увести у децембар, тако да ће имати добар континуитет. Очекује нас тежак рад - поручио је Волфганг Ишингер.

Иако је у Председништву Србије планиран полусатни састанак, разговор контакт тројке с председником, премијером, министрима за КИМ и иностране послове у Влади Србије Борисом Тадићем, Војиславом Коштуницом, Слободаном Самарџићем и Вуком Јеремићем трајао је три пута дуже. Обраћајући се новинарима после сусрета Волфганг Ишингер је разговор са српским званичницима оценио као добар и најавио интензиван програм тројке јуче поподне у Београду и данас и сутра у Приштини.

Френк Визнер је најавио да ће тројка учинити све што је њеној моћи да "нађе решење за будућност". Александар Боцан-Харченко изјавио је да ће "Русија конструктивно радити и подржавати колеге из САД и ЕУ у оквиру тројке" и да ће се ту наћи решење.

Из Председништва Србије саопштено је да је "председник Тадић упознао посредничку тројку с неопходношћу поштовања суверенитета и територијалног интегритета Србије, као и с тим да будуће решење статуса КИМ мора бити у сагласности с Повељом УН". Тадић је истакао да "нови преговори отварају могућност за постизање компромисног решења прихватљивог за обе стране које мора бити потврђено у СБ УН". Предлог принципа за вођење будућих разговора који би омогућили да се постигне компромисно решење посредничкој тројци представио је премијер Коштуница који је нагласио да "за разлику од претходних разговора које је водио Марти Ахтисари, у новом преговарачком процесу, кроз непосредне разговоре, прва и основна тема мора бити решавање самог статуса КИМ". Коштуница је истакао да Ахтисаријев план не може да буде основа за нове преговоре, јер се будуће решење за уређење КИМ мора заснивати на међународном праву. "Посредничка тројка заједнички је оценила да је спремна да подржи решење до којег би у новом преговарачком процесу дошле две стране. Они су подржали предлог Београда да основна тема будућих разговора буде питање статуса Покрајине и да је уз неоподну припрему потребно да што пре дође до директних разговора. Такође је истакнуто да решење до којег се дође у новим преговорима мора бити потврђено у СБ УН", наводи се у саопштењу из Председништва Србије.

наставак

У овом броју

Чланови преговарачке тројке	2
„Таскање“ са Србијом само ...	3
Позиције преговарачких страна ...	3
У 2007. оштећена 52 објекта	4
Косово није територија ...	4
Косово није територија ...	5
Супротстављени Београд и...	6
Ново бојно поље A new battlefield	8
З. Ђинђић: Стратегија за КИМ	10
Ризичне игре са „ентитетом“	11
Руси долазе	12
Француској, старој пријатељици...	13
Независност – тешко ове године	14
Бондстил, главни град	14
Повратак на Косово A Return To Kosovo	16
Десет неугодних истина о Косову	19
Попис уништене и угрожене...	20

(наставак)

Ишингер је истакао да извештај с нове рунде преговора тројка мора предати генералном секретару УН до 10. децембра, али није могао да прецизира да ли је то и последњи рок за завршетак преговора. Он је најавио да би следећи састанак могао да буде организован до краја августа. Говорећи о плану Мартија Ахтисарија Ишингер је поновио да је то засад једина опција која је предложена, али да би међународна тројка подржала сваки други предлог о којем се буду сагла-силе обе стране. Он је негирао да у оквиру преговарачке тројке о том питању постоји неслагање.

Доласку посредничке тројке у Београд и Приштину претходио је састанак с Контакт групом пре два дана у Лондону. Позивајући се на Форин офис, ББЦ јавља да је Харченко на лондонском сусрету поновио став Русије да нема орочавања преговора, док су на супротном становишту остали представници САД и ЕУ. После лондонског састанка, Ишингер је признао да "у овом тренутку сагласност око плана Мартија Ахтисарија није могућа" и да "рокови нису досегнути", али је јуче у Београду поново поменуо децембар који поједине западне државе и Приштина сматрају последњим роком за завршетак преговарачког процеса.

Британски извори тврде да је посредничка тројка од Контакт групе добила мандат да сама одлучи како ће водити разговоре, а да је став Велике Британије да је "шатл дипломатија" почела јуче посетом преговарачке тројке Београду. Пре пута Ишингер је изјавио да међу чланицама Контакт групе постоје разлике у виђењу будућности КИМ. Он је напоменуо да постоји сагласност да би мисија тројке требало да отвори могућност за постизање договора Београда и Приштине и да се "очекују нове идеје Београда".

Позивајући се на неименоване дипломатске изворе приштински дневник Коха диторе пише да је на састанку у Лондону постигнута сагласност да се у почетној фази нових преговора не мењају досадашњи принципи Контакт групе о Косову, али да се могу променити уколико за то буде постојала спремност Приштине и Београда.

- Успех решења косовског проблема зависи од спремности на нове приступе, без позивања на план Мартија Ахтисарија - изјавио је јуче Михаил Маргелов, председник Међународног комитета горњег дома руског парламента Савета федерације.

Он је у интервјуу Итар-тасу нагласио да би посредници требало да осигурају "дијалог између српске и албанске стране и допринесу налажењу компромиса", преноси Бета

ЧЛАНОВИ ПРЕГОВАРАЧКЕ ТРОЈКЕ

Најстарији члан преговарачке тројке је Американац Френк Гарднер Визнер II. Рођен је 2. јула 1938. године у Њу Јорку. Син је Френка Визнера, високог обавештајног официра и једног од оснивача ЦИА.

Френк Г. Визнер II

Студије је завршио 1961. на Универзитету у Принстону. Исте године примљен је у Стејт Депарتمانт. За време Картерове администрације, док је Сајрус Венс био државни секретар, г. Визнер је био заменик извршног секретара Стејт Департамента.

Био је амбасадор у Замбији, 1979-82, Египту, 1986-91, Филипинима, 1991-92, и у Индији, 1994-97.

После пензионисања у државној служби, 1997, постаје члан одбора директора Енрона.

Ожењен је и има четворо деце.

Немачки дипломата Волфганг Ишингер рођен је 6. априла 1946. у Ниртингену код Штутгарта.

Волфганг Ишингер

Он је 1963/64 био у САД као ђак преко размени страних ученика и завршио је средњу школу у Вацеки, Илиноис.

Права је студирао на Универзитетима у Бону и Женеви, где је и дипломирао 1972. године.

Постдипломске студије завршио је 1973. на Факултету Флечер за право и дипломатију у Медфорду, Масачусетс.

Од 1973 до 1975 био је у канцеларији генералног секретара УН у Њу Јорку.

Од 1975 је у немачком Министарству спољних послова.

Обављао је дужности у Вашингтону, Паризу и бројним високим положајима у немачкој дипломатији. Од 1993 до 1995 био је директор Одељења за планирање политике, а од 1995. до 1998. био је генерални директор за политичка питања и учествовао је у бројним међународним преговорима, укључујући и преговоре у Дејтону у вези са миром у Бо-сни, проширењу НАТО-а, о косовској кризи.

Од 1998 до 2001 био је заменик министра спољних послова Немачке.

Од 2001 до 2006 био је немачки амбасадор у САД.

Ожењен је Јутом Фалке, новинарком и има троје деце.

Најмлађи у тиму је руски представник Александар Боцан

- Харченко, рођен 1957, Рус по националности и православне вероисповести.

По завршетку државног Факултета за међународне односе 1979. године, Боцан-Харченко запослио се у амбасади Украјинске Совјетске Социјалистичке Републике (УССР) у Београду, где је радио две године.

Затим је до 1989. године, радио је у Петој дирекцији за Европу у Министарству иностраних послова УССР, да би се потом поново вратио у амбасаду у Београду, где је остао до 1993. године.

После тога, четири године био је на челу Одсека за земље бивше Југославије у Министарству иностраних послова Руске Федерације. Био је и један од чланова руске делегације на Дејтонским мировним преговорима и Мировној конференцији о Босни и Херцеговини у Паризу 1995. године. За специјалног представника министра спољних послова за Балкан именован је у децембру 2004. године и Русију је од тада представљао у Контакт групи. Москва је пре десет дана именovala Александра Боцан-Харченка за свог представника у „тројци“ Контакт групе, која ће посредовати у новој рунди преговора о статусу Косова и Метохије.

Александар
Боцан - Харченко

„ЋАСКАЊЕ“ СА СРБИЈОМ САМО О ДЕТАЉИМА

БЕОГРАД - Свака дискусија, током нових преговора, о томе да ли Косово треба да буде независно, не би била ништа друго до додатно губљење времена јер било који предлог који не говори о независности Космета за Приштину апсолутно је неприхватљив, јасно и гласно подвукао је по ко зна који пут премијер Покрајине Агим Чеку. А да је неминовно да ће ово „и ни у ком случају нешто друго“ морати да чује и тројка Контакт групе, која у суботу из Београда „долеће“ у Приштину, потврдили су јуче у Чекуовом кабинету, уз напомену да ће, ипак, „драге воље пристати да са суседима из Србије попричају о неким детаљима“.

Иако је Чекуова изјава да Приштина неће преговарати, уколико се независност буде доводила у питање или се на сто стави идеја о подели Косова, протумачена као претња и најава напуштања новог преговарачког процеса пре него је и почео, саветник косовског премијера Бесник Тахири, тврди да се Приштина нипошто неће по-влачити.

.- Идеја о напуштању преговора уопште није ни постојала. За та-кав потез нема повода, јер и даље верујемо у овај процес, у потпуно партнерство са Амери-ком и ЕУ и комплетно смо посвећени Ахтисаријевом плану. Тачно је да нећемо прихватити ништа мање од независности, али то не значи да ћемо одбити да уопште разговарамо - рекао је Тахири и додао да искрено верује да ће током наредног периода „цела међународна заједница схватити оно што је Приштина увидела много раније, а то је да се једино решење и шанса за компромис скрива у Ахтисаријевом плану“.

Премијер косовске владе Агим Чеку

- У суботу ћемо још једном изнети наше аргументе и мада сви знају наш став који је неприкосновен, сматрам да ћемо имати о чему да причамо и са тројком и са својим суседима. Треба утаничити детаље о повратку расељених, о судбини несталих, транспорту, економији, енергији. Кад причамо са свима, зашто не бисмо и са Србијом - истакао је.

А да Ахтисари „вреба из позадине“ приче о новом процесу, чекајући свој нови тренутак, верује и Шкељзен Малићи, политички аналитичар близак косовској влади.

- Целој међународној заједници, осим Русије, је јасно да предлог Марти Ахтисарија нема алтер-ативу, али да би се избегло директно противљење Москве у самом старту новог процеса, о томе се за сада мудро ћути. Идеја о новим преговорима није ништа друго него куповина времена, током којег ће, сви се надамо, Русија попустити - објаснио је Малићи.

Да Београд из нове рунде може извући само продубљивање гаранције за Србе у Покрајини, те да ће морати да се задовољи само разговором о детаљима, сагласан је и Малићи.

- Понуде које Србија сада износи су дебело закасниле. Да су оно што нуде предложили пре 16 година, могло се преговарати. Сада је касно за разговоре, јер као што сам рекао, Ахтисаријев план нас чека, под тим или неким другим именом - нагласио је.

Глас јавности — 10.08.2007

ПОЗИЦИЈЕ ПРЕГОВАРАЧКИХ СТРАНА УОЧИ САСТАНКА КОНТАКТ-ГРУПЕ

Преговарачка тројка за преговоре о будућем статусу Косова посетиће Београд у петак, 10. августа, изјавио је представник Русије у тројци Александар Боцан-Харченко. Истовремено, извор агенције Бета близак српском Министарству за Косово рекао је да власти у Београду долазак тројке у петак не виде као почетак новог преговарачког процеса, већ као прилику да се утврде "јасна правила и форма преговарања", те да ће након тога бити одређен нови преговарачки тим. Председник Координационог центра за Косово Вуко Антонијевић у изјави за наш радио каже да до доласка преговарачке тројке београдски тим не мора ни да буде формиран и то овако објашњава:

„Вероватно ће први састанак са преговарачком тројком имати премијер и председник државе, координатор и министар за КиМ и министар иностраних послова. Сви имају неке предлоге и визију, како српска и албанска страна тако, чини ми се, и међународна посредничка тројка, како би преговори требали да се одвијају. Тако ће се према томе и направити састав преговарачког тима – вероватно ће учествовати прва и друга гарнитура. За мање важне ствари ће се преговарати на неком другом нивоу, али за оне кључне ствари на највишем нивоу.“

А, да извесно несагласје када је реч о термину за формирање преговарачког тима Србије ипак постоји, сведоче и речи државног секретара за Косово Душана Пророковића који најављује да ће Београд међународне посреднике дочекати спремно, са комплетним преговарачким тимом:

„Резолуцијом Народне скупштине Републике Србије је утврђено да Влада Републике Србије формира преговарачки тим, тако да што се правно формалних процедура тиче ствар је ту потпуно чиста. Мислим да нема никаквих разлога за нервозу као што их није било ни пре годину и по дана када је претходни преговарачки тим формиран.“

Београд у основи већ има преговарачки тим, а Влада је прогласила политику континуитета тако да ће већину новог преговарачког тима чинити људи из претходног састава сматра координатор Форума за међуетничке односе Душан Јањић:

„Мислим да је то више једна лоша навика у Београду да се крије од сопствене јавности и парламента него што је реч о озбиљним размишљањима ко ће бити у преговарачком тиму. Објашњење како се наводно не зна формат разговора и да се због тога прави тим је потпуна бесми-

наставак —>

(наставак) слица. Формат разговора се зна – то ће бити шатл дипломатија. У првом кругу она ће се бавити решењима који су већ на папиру код Ахтисарија.“

Са оценом да је преговарачки тим Србије углавном познат и да ће он претрпети незнатне измене слаже се и Вуко Антонијевић:

„Сигурно је да ће премијер и председник бити кључни људи тима за преговарање јер се ради о државном националном питању број 1 – не може се без првих људи у преговарачком тиму. Мислим да још увек трају консултације да ли неке посланичке групе које партиципирају у парламенту желе да учествују осим оних које чине владу. Сви желе да буду део тог преговарачког тима.“

Душан Јањић, међутим, на крају, потпуно супротно закључује да мимо углавном познатог састава српског преговарачког тима међу политичким субјектима у Београду нема великог интереса за учешће у преговарачком тиму:

„Верујем да се ради о очигледној намери Коштунице и његовог министра да целу ствар држе под контролом и очигледној намери Тадића да не улази озбиљније у тај процес и због тога постоји та мистификација. Тим је у ствари исти или да будем још прецизнији – у њему ће бити свако ко то не одбије јер апсолутно нема никаквог интереса да било ко улази у једну игру која је већ потпуно постављена.“

Приштина спремна за нове преговоре

Политички представници косовских Албанаца изјавили су да су спремни за нови преговарачки процес, који би требало да почне средином овог месеца. Косовске власти кажу да очекују јасно дефинисање 120 дана преговора, што ће се разјаснити на састанку Контакт-групе за Косово 9. августа у Лондону.

Косовска страна је спремна за почетак нових преговора између Приштине и Београда, изјавио је заменик премијера Косова Љутфи Хазири. Хазири каже како се очекује да Контакт-група на састанку у Лондону 9. августа дефинише како ће се водити преговарачки процес у наредних 120 дана. Хазири истиче да је долазак међународних преговарача у Приштину крајем ове недеље тренутак када ће дефинитивно почети нова рунда консултација:

“За нас је ово тренутак који смо чекали јер желимо да се тај процес заврши како би извештај био готов 10. децембра, како је и тражио генерални секретар УН Бан Ки Мун. Наша делегација је спремна, агенда је јасна и имамо мандат Скупштине.”

Истовремено, Фатмир Љимај, потпредседник опозиционе Демократске партије Косова изјавио је да Приштина за решење статуса нуди независност као компромис, те је упозорио на опасност од промене граница.

“Независно Косово није оптимално решење, то је компромис који Албанци нуде на Балкану. Свака намера да се разматра подела Косова доводи до ризика који народ Косова не жели”, упозорио је Љимај и истакао да је независност Косова важна за мир, стабилност и демократски развој региона.

Иначе, уочи разговора са преговарачком тројком Контакт-групе, Преговарачки тим Приштине не одржава састанке, пошто се поједини чланови тима налазе ван Косова. Порт-парол Преговарачке екипе Скендер Хисени најавио је могућност да се тим састане до краја недеље, али и оценио да не постоји вакуум уочи почетка процеса пошто је Косово јасно изнело своје принципе.

Хисени је рекао да ће се косовска платформа за нове разговоре са Београдом заснивати на принципима да се о независности и плану Мартија Ахтисарија не може преговарати и да се границе Косова не могу мењати.

Радио Слободна Европа

07.08.2007

Зоран ПРЕРАДОВИЋ, Анамари РЕПИЋ

Састанак Контакт групе и "тројке"

Лондон -9. август 2007 (Бета) - У Лондону се данас одржава састанак представника Контакт групе и посредничке тројке за Косово.

На састанку ће бити размотрен процес решавања статуса Косова. Састанак се одржава на нивоу политичких директора, а на њему ће присуствовати представници тројке САД-ЕУ-Русија Френк Визнер, Волфганг Ишингер и Алек-сандар Боцан Харченко.

Контакт групу за Косово чине САД, Русија, Француска, Немачка, Велика Британија и Италија.

Тројка за Косово ће после састанка у Лондону стиже у Београд, где ће се састати са званичницима Србије, а потом ће, у суботу, посетити Приштину.

У 2007. ОШТЕЋЕНА 52 ОБЈЕКТА КУЛТУРНЕ БАШТИНЕ

ПРИШТИНА, 8. августа 2007 (Бета) -

Портпарол Косовске полицијске службе (КПС) Ветон Ељсани изјавио је данас да су од почетка године на Косову регистрована 52 оштећења објеката културне баштине, од којих је расветљено 18.

Ељсани је рекао да су од та 52 оштећена објекта, 34 припадала православној, шест католичкој и 22 муслиманској културној баштини.

Према његовим речима, тим поводом ухапшено је 25 особа.

Портапарол КПС је то саопштио новинарима

поводом уништавања две муслиманске гробнице у близини Газиместана које се догодило у ноћи између понедељка и уторка.

Ељсани је потврдио да су гробнице уништене током ноћи, кад их нико не чува. Према његовим речима један чувар увек чува комплекс, али не и ноћу.

Те две гробнице налазе се у близини комплекса у коме централно место заузима неколико векова стар турбе султана Мурата, уврштен у културну баштину Косова.

КОСОВО НИЈЕ ТЕРИТОРИЈА КОЈА ЦВЕТА

05. август 2007. (Глас Америке)

Савет безбедности УН одложио је гласање резолуцији о независности Косова због руске претње вето. Последице одлагања одлуке статуса Косова, по оци неких аналитичара могле би изазвати нестабилност на Балкану. Многи експерти сматрају да је нејасан статус Косова створио бројне непремостиве проблеме.

Чарлс Капчан, сарадник Савета за спољну политику у Вашингтону, каже да је угрожена обнова једне од најсиромашнијих европских области у којој скоро половина од 2 милиона косовских Албанаца живи у сиромаштву.

"Косово није нова држава или територија која цвета. Делови територије уопште нису под контролом владе. Много је криминала, много шверца оружја и дроге. То је делом захваљујући чињеници да се регион налази у неизвесности. Косово нема формалан политички статус, те стога нема приступ неким кључним међународним институцијама које би кредитирале нове електране, нова радна места и развој индустрије. Политичка ситуација ствара социјални и економски стрес, што ситуацију само чини нестабилнијом."

Капчан каже да би даље одлагање решења статуса Косова могло, због нестрпљења албанске заједнице, довести до насиља.

Последњих недеља, САД и ЕУ су покушале да наметну решење кроз Савет безбедности. Међутим та настојања су премештена у надлежност Контакт групе, пошто је Русија изразила неслагање са планом надгледане независности.

Стивен Сабо из Немачког Маршаловиог Фонда у САД сматра да ће Београд морати да се суочи са новом реалношћу.

"Проблем са Србијом, тренутно, је то што ће изгубити добар део територије и што ће морати да научи да живи с тим. Мораће да схвате да је тај губитак уследио захваљујући безобзирној политици геноцидног типа и да ће са тим морати да се суоче. Међутим, мислим да САД виде да ће Србија евентуално морати са тим да се помири, јер нема будућност изван ЕУ и НАТО-а."

Чарлс Капчан је, међутим, скептичан када говори о про-

дуктивности предстојећих разговора. Каже да је Косово увек било у сржи српског националног идентитета, као колеска српске средњовековне државе.

"Ово питање је делом српска историја, српска психологија и тешко је било ком српском политичару да устане и каже, 'Пустимо Косово, не треба нам ионако.' Та се територија доживљава колеском српске цивилизације и кућом Српске Православне Цркве. У том смислу, има енорман историјски значај. За мене је просто невероватно да ће Београд икада пристати на губитак Косова."

Албанци територији придају је-днаку историјску важност. Њихови корени у региону датирају још од пре Римљана. Историјар Николас Пано са Уни-верзитета западног Илиноја каже да су кроз цео XX век Албанци били на страни губитника у настојањима да преузму од Срба контролу над Косовом. Он каже да Албанци осећају да су Срби над њима спроводили репресију и да верују да је независност Косова овога пута могућа.

"САД и ЕУ су допринеле великим очекивањима косовских Албанаца да је независност достижна. И ако се то, из било ког разлога, не деси у најближој будућности, могло би да дође до великог разочарења и губитка утицаја САД и ЕУ на Косову. Тако да се ради о врло критичном питању."

Пано додаје да је у питању стабилност целог региона, а Стивен Сабо је сагласан са тим ставом. Он каже да Косово, са потенцијално антагонизованим већинским муслиманима, може да буде и још већа брига за ЕУ и САД.

"Већи проблем од свега је то што је то регион близу Аустрије, Немачке, и Мађарске – близу већег броја држава Уније. Нестабилност на Косову водила би дефинитивно проблемима са имиграцијом или миграцијом, економским проблемима. А у најгорем случају могли би да имамо исламску државу која би постала отпадничка земља на периферији Европе."

Неки експерти страхују да би независност Косова могла да постави преседан за друге сепаратистичке групе да траже независност. Други пак тврде да би решење статуса Косова ставило тачку на распад Југославије и почетак интеграције тих територија у ЕУ.

Приштина — Демонстрације Самоопредељења — „Против антидемократског режима УН, за независност Косова и самоопредељење албанског народа који чини 95% становништва Косова“

СУПРОТСТАВЉЕНИ БЕОГРАД И ПРИШТИНА И НЕУСАГЛАШЕНИ ПОСРЕДНИЦИ

У петак када се очекивало да у прву посету Београду стигне посредничка тројка Контакт групе за преговоре о будућем статусу Косова и Метохије готово да се ништа детаљније званично није знало о новом кругу преговарачког процеса. Дан раније нови посредници су у Лондону с Контакт групом обавили техничке припреме за почетак предстојеће "тешке мисије", па се процењује да ће тек после разговора у Београду и Приштини, у којој ће боравити током овог викенда, они моћи нешто више да кажу о методологији, роковима и темама преговора. Супротстављени захтеви Београда и Приштине и неусаглашене изјаве чланова посредничке тројке уочи лондонског састанка, према проценама високих дипломатских кругова, указују на то да је у овом тренутку тешко дати прогнозу о крајњем исходу акције, јер су све могућности отворене. Извори Данаса наводе три главне варијанте: да Приштина до краја 2007. једнострано прогласи независност КИМ, да остане статус кво или да дође до преокрета и да се крене у сусрет ставовима Београда.

Једна од омиљених дипломатских тема овог лета јесте да ли је за одлуку о будућем статусу КИМ једина адреса Савет безбедности УН. У сваком случају, засад званично неорочено ангажовање три контакт посредника, јесте ново одлагање одлуке коју су косовски Албанци очекивали у своју корист још крајем прошле године. Који су реални домети посредничке тројке и у којој мери ће она бити обавезна према обећањима које су поједине чланице Контакт групе дале косовским Албанцима, о чему јавно говоре не само званичници у Приштини него и представници Унмика - засад нема јасног одговора.

ЈАЊИЋ: Могућа понуда Београду о подели Косова

- Душан Јањић сматра да је тајним дипломатским каналима Београду понуђено много више опција од конфедерације која је "пуштена" у јавност. Према његовим проценама, Београд ће јавно одбијати само оне предлоге који му не одговарају. Јањић сматра да би САД и ЕУ ускоро могли да тестирају Београд понудом о подели.

Иако је после састанка у Лондону речено да ће "успех ових преговора бити успех Београда и Приштине, а неуспех ове мисије и неуспех Београда и Приштине", Душан Јањић, координатор Форума за етничке односе, сматра да ће главни задатак посредника Контакт групе Френка Визнера (САД), Александра Боцан-Харченка (Руска Федерација) и Волфганга Ишингера (ЕУ) бити управо компромис унутар саме тројке. Ни Београд, ни Приштина, каже Јањић, неће ту имати много утицаја.

Волфганг Ишингер у Лондону је најавио другачији приступ преговорима од Ахтисаријевог у коме "ништа неће бити немогуће", мада тврди да тројка неће изнети нове предлоге за КИМ све док је на столу Ахтисаријев план - за случај да поново изостане договор Београда и Приштине. Незванично се тврди да ће се обе стране, посебно Београд подстицати да износе предлоге другачије од Ахтисаријевог, најављује се шатл-дипломатија која би чак наводно могла да прерасте у конференцију типа Рамбује.

СУДБИНА АХТИСАРИЈЕВОГ ПЛАНА

Шта је судбина Ахтисаријевог плана у овом тренутку тешко је рећи. За Приштину је он једно од три "света принципа" за преговоре. Френк Визнер каже да је то је пут којим САД сматра да ће се ићи напред, уколико нови преговори пропадну. Москва и Београд тврде да је Ахтисаријев документ прошлост, јер није прихваћен у Савету безбедности УН. Ишингер је пре Лондона био медијски најобазривији члан тројке кад је Ахтисаријев предлог у питању, што све скупа Душан Јањић тумачи као "тактичке потезе у заузимању стратегије".

- Овде се не ради о механизмима новог преговарачког процеса, него о наставку процеса који је одлуком Савета безбедности започео 2005. и све до нове резолуције СБ то ће бити један од канала консултација у СБ. Ахтисаријев план је једини предлог и не може се рећи да није прошао СБ, јер није ни стављен на гласање. Русија је све ближе ставу да Ахтисаријев план може бити основа за преговарачки процес, али не и решење и ту ће тражити компромис - сматра Јањић.

Он најављује два круга преговора - један о техничким питањима на основу Ахтисаријевог предлога и други о статусу. Према Јањићевим речима, захваљујући извешта-

СИМИЋ: Једнострано проглашење независности - правно немогуће

- Статус Кфора и НАТО на КИМ регулисан је потписивањем Војног споразума у Куманову између Међународних безбедносних снага, с једне, и влада СРЈ и Србије, с друге стране, чиме је западна страна тада условила доношење Резолуције 1244 Савет безбедности. У случају да Приштина једнострано прогласи независност КИМ, Кфор и НАТО би се нашли у положају страних трупа на територији Србије које имају статус непријатеља са квазиокупационим или окупационим намерама. За Кфор и НАТО то би био нерешив проблем јер би то значило "полуокупацију" земље чланице Партнерства за мир. Треба имати у виду да једнострано проглашење независности КИМ правно није могуће, јер су статус Покрајине Резолуцијом 1244 дефинисале УН, које ће дефинисати и облик суштинске аутономије који буде договорен - објашњава за Данас Александар Симић, саветник премијера Србије, упитан какав би био правни статус међународних војних снага на КИМ уколико се Приштина одлучила на једностарно проглашење независности.

Симић каже да на досадашњим бечким преговорима ова могућност није помињана, јер је Запад рачунао да ће прогурати Ахтисаријев план, мада су поједине западне дипломате и службеници УН покушавали да незванично чују мишљење Београда о таквој варијанти.

ју Комисије УН која је током пролећа посетила КИМ технички преговори могли би да буду проширени питањем повратка, новим темама из области безбедности, а

од Београда се очекује и нови приступ око економских питања.

На основу техничких преговора могуће је да би већ у октобру могла бити донета техничка резолуција која би дефинисала мандат мисије Европске уније на КИМ. Потом би била донета одлика о разговорима о коначном статусу, могуће после 10. децембра - прогнозира Јањић.

Тај датум је рок до којег би, како тврде Френк Визнер и представници Приштине, извештај посредничке тројке требало да стигне пред Бан Ки Мун, генералног секретара УН. Руска страна без које, како указују поједине дипломате, нема извештаја за УН, засад не попушта у захтеву да решење буде компромисни договор две стране и да се преговори временски не ограничавају. Ишингер је после лондонског састанка саопштио да "рок за преговоре није достигнут", али и Приштина и САД очито сматрају да је 10. августа почело одбројавање 120 дана нових преговора, како је на последњем Самиту Г 8 и предложио француски председник Никола Саркози. Београд у доласку тројке види увертиру током које ће се утврдити правила преговарања.

ПРИПРЕМЕ БЕОГРАДА

Београд у наставак преговора улази са новом Резолуцијом Скупштине Србије, са новоформираним Мини-старством за КИМ, државним ставом за случај једностранних потеза Приштине, засад тајним документима по-слатим на адресе Москве (шта то Београд хоће), Контакт групе и УН (какве преговоре хоће), под лаком сенком предстојећих локалних и председничких избора у Србији и фактички без преговарачког тима. Посредничку тројку заједно је примио београдски преговарачки "квартет" - председник, премијер, министри за КИМ и спољне послове у Влади Србије, појачани саветницима из оба кабинета, чему је раније претходио сусрет председника Тадића са једним од контакт посредника Волфгангом Ишингером.

У државном врху Србије нашем листу речено је да је преговарачки тим потребан само уколико буде директних преговора. Он ће бити формиран када се види формат преговора, објашњавају извори Данаса, који тврде да је реч о паметној тактици, у којој нема излетања, што значи да нема ни говора о томе да је Београд неспреман за преговоре. Део београдске тактичке уздржаности је, како је недавно рекао Душан Пророковић, државни секретар у Министарству за КИМ, тајновитост чак и пред Скупштином Србије којој није предочено који ће од двадесетак могућих дипломатских корака Србија предузети према државама које би евентуално признале независно КИМ.

ПРИШТИНСКА ТРИ "НЕ"

И док Београд тражи директне, фер и јасно дефинисане статусне преговоре, Приштина у наставак преговарачког процеса креће од три "не" - нема разговора о независности КИМ, о промени граница и Ахтисаријевом предлогу.

На КИМ је већ почела предизборна кампања за парламентарне и од прошле године одложене локалне изборе, који ће се, како су се договорили шеф Унмика Јоаким Рикер и приштински преговарачки тим "Јединства", одржати у новембру. За албанску страну наставак преговора је не-

потребно развлачење процеса чији је резултат већ познат - независност КИМ

На обе стране постоје и теме које су засад на листи непожељних - подела КИМ и једнострано проглашење независности, коју Приштина по потреби користи за притисак на посреднике и Београд. У овом тренутку за све лидере косовских Албанца, укључујући и председника Демократске партије Косова Хашима Тачија, који себе већ види као будућег премијера Косова, подела Покрајине је неприхватљива. Званичном Београду такве излете формално не допуштају Устав Србије и преговарачка платформа, па испада да такве комбинације јавно у медијима засад разрађује само функционер Пакта за стабилност Југоисточне Европе Свилановић.

Пријем код Кондолизе Рајс: Фатмир Сејдиу и Агим Чеку

ОБЕЋАЊЕ КОНДОЛИЗИ РАЈС

Иако је приштински преговарачки тим крајем јула обећао Кондолизи Рајс, америчком државном секретару, да Приштина неће једнострано прогласити независност, албански званичници код куће помињу конкретне рокове: Дан албанске заставе, прву седницу новог косовског парламента, 10. децембар... Западу се све чешће ставља до знања да "стрпљење косовских Албанца није неограничено" и да би у случају одлагања одлуке о статусу Косова они могли "изаћи на улице", како је с једномесечног марша по КИМ поручио Ветон Сурои, председник Реформистичке партије ОРА и члан приштинског преговарачког тима.

Док западна дипломатија у томе види нови разлог за поштовање воље већине у Покрајини, Слободан Самарџић, министар за КИМ у Влади Србије, без увијања каже да "овакве изјаве значе да косовским Албанцима досад нико није рекао да озбиљно преговарају и боре се за преговарачки стол за своје интересе и позиције". За контакт тројку "тешка мисија" је већ почела!

ДНАС 11-12.08.07

Јелена Тасић

НОВО БОЈНО ПОЉЕ

У северном делу косовске Митровице, која је под контролом Срба, једна парола тражи од Руса да им помогну. "У име Господа Бога и правде", стоји на енглеском у другој, "не поклањајте нашу свету земљу Албанцима." За то време, неколико стотина метара јужније, са друге стране реке Ибар, Албанци шетају по сунчаном дану. На Косову се осећа опуштеношћу и мир. Па ипак, то може да буде мир пред олују.

Дипломати Уједињених Нација раде ове недеље на петој варијанти нацрта резолуције Савета Безбедности о будућности Косова. Русија је категорична у намери да употреби вето за сваку резолуцију која намеће независност на тој територији. Тиме значи да је рат око резолуције далеко од свог краја и ако су они победили у овој етапи нове борбе за Косово.

Технички Косово је део Србије. Од краја борби из 1999. године оно је у ствари под надлежношћу Уједињених нација. Од око 2 милиона тамошњих становника 90% чине етнички Албанци (Косовари) који траже независност. Током 2005. УН је позвао Мартија Ахтисарија, бившег Председника Финске, да председава разговорима између Срба и Косовара око будућности провинције. Став Србије је да Косово може да добије све друго осим независности. Косовари нису ни за шта друго него баш за независност.

Након што је у марту пропао договор двеју страна, господин Ахтисари је послао Савету безбедности његов властити предлог за "независност под покровитељством". Овај план предвиђа независност Косова, са аутономијом за области у којима су Срби већина и замену мисије Уједињених нација са мисијом Европске уније, са једним обликом међународне управе. Срби су одбили тај план. Исто је учинила и Русија.

Руси истичу да би независност Косова против воље Србије био преседан. Запад, који подржава независност Косова не мисли тако, јер сматра да је Косово јединствен случај. Многе дипломате са Запада су мишљења да је Русија спремна да начини договор са Западом, тргујући косовском независношћу, за нешто друго. Они верују да "нема у ствари никаквог плана Б". Истовремено, Ветон Сурои, искусни косовски политичар, који је у ствари њихов министар спољних послова каже, "План А је мртав".

Дипломате у Њујорку настоје да удовоље Русима са резолуцијом, која и ако неће да уведе независност директно, ипак дозвољава замену мисије УН са мисијом ЕЗ. Противници такве резолуције не пристају јер предвиђа нову етапу разговора Срба и Косовара од 120 дана, време за које ЕЗ треба да преузме мисију. Када то буде постигнуто, сматрају они, било би лакше признавање независности Косова.

У међувремену, како примећује г. Сурои, "нико не каже о чему ми то треба да разговарамо." Дипломати говоре да је сврха тих разговора да се "уложи додатни напор", а г. Сурои пита пошто је већ истрчан маратон, који је смисао трчања још једне миле? Одговор на то би мога да буде бар за сада, да ни Америка ни Европска заједница нису спремне да се суоче са Русијом. Чим мисија Европске заједнице буде успостављена, једнострано проглашење независности биће лакше.

A NEW BATTLEFIELD

IN THE Serb-controlled northern part of Mitrovica, in Kosovo, a banner calls on the Russians for help. "In the name of God and justice," reads another, in English, "do not make our Holy Land a present to Albanians." Yet a few hundred metres south, across the River Ibar, Albanians stroll around in the sunshine. Kosovo feels calm and peaceful. It could, however, be the calm before the storm.

This week diplomats at the United Nations were working on the fifth draft of a Security Council resolution on the future of Kosovo. Russia has all but promised to veto any text that foresees independence for the territory. It seems that, although the war is far from over, they have won this round in the new battle of Kosovo.

Technically Kosovo is part of Serbia. But since the end of the fighting in 1999 it has been under UN jurisdiction. Some 90% of its 2m people are ethnic Albanians (Kosovars) who want independence. In 2005 the UN invited Martti Ahtisaari, a former Finnish president, to chair talks between Serbia and the Kosovars on the province's future. Serbia says the Kosovars can have anything they want but formal independence. The Kosovars say they will compromise on anything but that.

In March, after the two sides duly failed to agree, Mr Ahtisaari sent the Security Council his own plan for "supervised independence". This foresaw an independent Kosovo, with highly autonomous zones for the Serb minority and the replacement of the UN mission by an EU mission, with a form of international governor. Serbia rejected this, as did Russia.

The Russians assert that Kosovo's independence against Serbia's wishes would set a precedent for other separatists. Not so, say Western supporters of the plan, who argue that Kosovo is a unique case. Many Western diplomats thought that Russia would eventually make a deal, trading Kosovo's independence for something else. Their mantra has been that "there is no Plan B." But now, says Vetton Surroi, a senior Kosovar politician who is de facto foreign minister, "Plan A is dead."

Демонстрације у Приштини покрета Самоопредељење
Pristina — Movement Self-Determination demonstrations

Diplomats in New York are trying to tempt the Russians with a resolution which, though not endorsing the Ahtisaari plan, would allow the EU to replace the UN mission in Kosovo. The odds are against them, because the draft calls on Serbs and Kosovars to talk again for 120 days while the EU mission takes over. Once that is done, it would be easier to recognise an independent Kosovo.

Срби су 28. јуна прославили 618-ту годишњицу свог пораза од Турака у косовској бици. Председник владе Војислав Коштуница је изјавио да је поведена нова битка за Косово. То је борба између "силе и правде", каже он, "само правда може да победи на Косову", додаје он. У исто време г. Вук Јеремић, министар спољних послова Србије, осећа нелагодност због недавног иступа Путина у коме овај истиче да је Балкан увек био сфера од посебних руских интереса, па да је стога "сасвим природно што се препоручује Русија њему враћа". "Русија је добар пријатељ, каже г. Јеремић, али стратешки интереси Србије су пре свега да се придружи Европској заједници".

Званичници Србије и Европске заједнице су на тешким мукама покушавајући да докажу да нема никакве везе између будућности Косова и аспирација Србије, али на крају крајева веза постоји. Ако питање Косова остане нерешено и ван контроле, Србија неће да буде примљена у Заједницу. Господин Јеремић истиче да су сви у коалиционој влади на истом становишту по питању Косова. У овакво мишљење не верује велики број. Појединци који подржавају председника Бориса Тадића, залажу се (приватно) да је придруживање Европској заједници њима важније од задржавања Косова у Србији, док присталица г. Коштунице говоре (јавно) да је задржавање Косова далеко више важније од придруживања Европи.

У разговору са њима неки Срби и Косовари кажу да би могли да имају озбиљне разговоре о раздвојивању, али само како кажу Косовари уколико су Срби спремни да тргују са севером Косова за делове Србије ван Косова у којима живе Албанци. Дипломати не воле такве разговоре. За њих то је ризик да до сличних подела дође у Македонији, Босни, па и шире.

У следећих неколико недеља од Срба и Косовара биће највероватније тражено да поново разговарају. Они ће без сумње при томе да гледају једни у друге још који месец дана, и питање са којима су данас дипломати суочени поново ће да искрсне. У том тренутку, ако Русија настави да инсистира да Косово мора да остане у Србији, Американци и Европска заједница биће присиљени да ураде оно што данас оклевају, то јест да једнострано признају независност Косова.

За сада, упркос претећим речима бивших побуњеника, Косовари не узимају калашњикове у руке. Они схватају, изјављује добро обавештени извор у Приштини, "да је свако ново насиље у овом тренутку погрешна инвестиција, због тога што би пружило доказ руским дипломатама, који инсистирају да смо ми они који стварају неприлике." Овако смо ми за сада, како каже Енвер Хоџај, представник Косова, "прве жртве руског империјализма."

Економист, 11.08.2007.

Meanwhile, Mr Surroi observes, nobody is saying "what we should talk about." Diplomats say the talks are meant to "go the extra mile" but, as Mr Surroi asks, once you have already done a marathon, what is the point of running an extra mile? The answer is that, for now, neither America nor the EU has the stomach to face down Russia. But when the EU mission is running, a unilateral declaration of independence would be easier.

On June 28th Serbs commemorated the 618th anniversary of their defeat in the battle of Kosovo at the hands of the Ottoman Turks. Vojislav Kostunica, Serbia's prime minister, declared that a new battle was being waged for Kosovo. It is a battle of "might or right", he said, "and only right can win in Kosovo." Yet Vuk Jeremic, Serbia's foreign minister, seems discomfited by the recent assertion of Russia's Vladimir Putin that the Balkans had always been a sphere of Russian special interest and that it was "natural that a resurgent Russia is returning there." Russia is a good friend, says Mr Jeremic, but Serbia's strategic priority is still to join the EU.

Serbian and EU officials are at pains to insist that there is no link between Kosovo's future and Serbia's EU aspirations, but in the long run there must be. If Kosovo remains unresolved and restive, the EU will not admit Serbia as a member. Mr Jeremic claims that, in the coalition government, "we are all on the same page". This is not widely believed. Partisans of President Boris Tadic argue (privately) that joining the EU is more important than keeping Kosovo, whereas supporters of Mr Kostunica say (publicly) that keeping Kosovo is more important than joining Europe.

Privately some Serbs and Kosovars say they could have serious talks on partition, but only, say the Kosovars, if the Serbs are prepared to trade the north of Kosovo for Albanian-inhabited areas of Serbia outside Kosovo. Diplomats

hate such talk. For them it risks discussion of similar divisions in Macedonia, Bosnia and beyond.

In the next few weeks Serbs and Kosovars seem likely to be asked to talk again. They will doubtless glare at each other for a few more months, and the issues that confront the diplomats now will then return. At that point, if Russia continues to insist that Kosovo must stay part of Serbia, the Americans and the EU may be forced to do what they balk at now: unilaterally recognise Kosovo's independence.

At least, despite menacing words from some former guerrillas, Kosovars are not reaching for their Kalashnikovs. They understand, says a well-connected source in Pristina, that "any violence would be a bad investment now, because it would give ammunition to Russian diplomats who would argue that we were troublemakers." For now, says Enver Hoxhaj, a Kosovar deputy, "we are just the first victims of the new Russian imperialism."

The Economist, August 11th 2007

1. Албанска етничка већина— Ethnic Albanian majority
2. Регион Санџака— Sandzak region

ЗОРАН ЋИНЋИЋ: СТРАТЕГИЈА ЗА КИМ

Тренутни процес и његов исход

Тренутни процес на КиМ начелно је утврђен Резолуцијом 1244 и Уставним оквиром, док се конкретна питања (нпр. међународни статус КиМ у различитим приликама и телима) решавају од случаја до случаја, али у складу са духом поменутих докумената. Пошто је тај дух заснован на порицању било каквих веза Србије и КиМ, то се очитује и у свакодневном менаџменту међународних

структура на КиМ.

Док Резолуција 1244 оставља могућност државног компромиса (говорећи о АУТОНОМИЈИ), Уставни оквир брише сваку везу за Србијом и Југославијом.

Међународна заједница је 1999. преузела све надлежности на КиМ, са званичним образложењем да ће их вршити док се не пронађе компромисно, финално решење. Међутим, стварни процес одвија се тако да се те надлежности постепено преносе на структуру КиМ, и то оном бр-ином које су те структуре у стању да носе. Када се тај процес преношења заврши, неће остати ни једна надлежност о којој би се могло разговарати са Београдом, под условом да до таквог разговора уопште дође. У међувремену, косовски Срби се укључују у институције КиМ, да би читаву концепцију добила привид политичке легитимности.

Шта Србија да предузме

Очигледно да је чекање најлошија опција. Ако се током неколико година и побољша стање на КиМ („стандарди пре статуса“), то ће бити узето као доказ да институције независне државе КиМ функционишу. Ако остане исто, то ће водити даљем исељавању Срба. У оба случаја, шансе за независну државу на целој територији КиМ расту. Време ради против наших интереса на КиМ.

Због тога Србија треба да крене у одлучну политичку иницијативу. Основу те иницијативе треба да чини захтев да се већ у садашњој фази јасно дефинишу права и интереси Србије на КиМ, као и механизми заштите права српске заједнице на КиМ.

Ова одлучна иницијатива ће најпре збунити и наљутити међународну заједницу, али ће је натерати на конзистентнију политику према Србији и КиМ.

Први корак у овој тактици је наметање теме. Независна држава КиМ најлакше ће настати у мраку и у тишини. Чим се упали светло и чим почне отворена расправа, наше шансе расту.

Први конкретни захтев на коме треба да инсистирамо јесте враћање контингента војске и полиције, што је предвиђено Резолуцијом 1244. Треба да захтевамо тачан датум повратка. Мало је вероватно да ће овај захтев бити спроведен, али инсистирањем на њему стварамо простор за неке друге захтеве. Када се међународна ситуација нашем активношћу разбистри, свима ће бити јасно да се Резолуција 1244 не спроводи искључиво у оним деловима који штите интересе Србије и Срба, а да је Уставни оквир заснован само на елементима који штите Албанце, и он се спроводи.

Дакле, следећи логичан захтев је: ревизија, или бар корекција Уставног оквира.

То се може захтевати за тренутак када ионако истекне предвиђени рок важења Уставног оквира. Пошто се Резолуција 1244 не спроводи доследно, пошто спровођењем Уст. оквира стање на КиМ није довољно унапређено (вратило се само 2 посто протераних), имамо право да тражимо неке нове механизме за нормализацију стања.

Наша концепција

То што ми тражимо у новом Уставном оквиру јесте: конститутивност српске заједнице у поретку КиМ.

Та конститутивност ће се огледати у некој врсти федерализовања КиМ, признавањем српског ентитета као политичког чиниоца, који има своје институције преко којих остварује своје интересе. По тој концепцији, политички систем КиМ би се заснивао на сарадњи албанског и српског ентитета, при чему би сваки ентитет своје интересе остваривао преко својих институција, међусобно компатибилних. Заједнички интереси остваривани би преко заједничких органа (слично Федерацији у БиХ).

У нови концепт треба унети право Србије на регуларне односе са српским ентитетом, као и ефикасне механизме заштите културних и верских споменика.

Такође, онај део законодавства који аутономно остварује албански ентитет морао би бити у складу са стандардима ЕУ. Такве, федерализоване КиМ, Србија би прихватила у некој врсти асиметричне везе (више од покрајине, мање од републике).

Вероватне последице

Ако би међународна заједница и Албанци прихватили овај предлог, у наредних неколико година би се тестирала способност тог концепта. Суштина је да би током тог периода и Србија и Срби на КиМ, имали своју „златну акцију“ на КиМ, без које и против које никаква важна одлука не би била могућа.

Међутим, вероватније је да ће пре свега Албанци, а потом већи делови међународне заједнице, бити против предложене концепције.

У том случају, Србија треба да захтева интернационализацију проблема. Ако КиМ иде у правцу независности, и ако ми то не можемо да спречимо, треба да тражимо

- а) територијалну поделу
- б) ефикасне међународне гаранције за Србе који остају у албанском делу
- ц) посебни статус верских објеката.

Шта у међувремену

У међувремену, треба интензивно радити на концепту локалне самоуправе на КиМ. Пошто је тај концепт прихваћен од стране међународних организација, треба га искористити за стварање мреже српских локалних структура (локалних већа, савеза месних заједница и села итд).

Српски посланици у институцијама КиМ треба да почну са енергичним заговарањем тезе да Уставни оквир није донео обећане резултате, да Резолуција 1244 није спроведена, и да се траже нова решења, у правцу који је назначен у нашем концепту федерализовања КиМ.

Сви наши званичници треба да у међународним контактима ставе акценат на ове теме.

Треба придобити неке чланице Савета безбедности, и што више западних влада.

Треба анимирати утицајне западне медије (попут Spiegla у Немачкој, N.Y. Times-а и W. Post-а у САД, итд).

Закључак

Последњи је тренутак да покренемо одлучну акцију. Главни разлог је што као власт морамо да коначно дефинишемо државне интересе и права на КиМ.

Постоје и други разлози. Окончани су преговори о заједници Србије и Црне Горе. Следи нам рад на Уставу Србије, у коме се бар начелно мора знати шта је суверенитет Србије. Коначно, врло брзо истиче рок Привременом уставном оквиру КиМ, што ће свакако резултирати неком врстом изјашњавања о независности. Такође, предстоје нам републички избори у Србији, где не смемо допустити да тема КиМ постане плен демагога и популиста.

Децембар 2002.

РИЗИЧНЕ ИГРЕ СА „ЕНТИТЕТОМ“

Недавно се пронела чудна вест кроз медијску чаршију која наводно потиче од српског преговарачког тима, а који се односи на евентуални будући статус Косова. Неко је наводно покушао да објасни садржину српске понуде шиптарској мањини аналогијом са статусом Републике Српске у БиХ. Ово је из више разлога незахвално поређење, а и додатно јача неразумеваче између српске и шиптарске стране.

Резолуција ОУН бр.1244, допушта суштинску аутономију Косова. Та аутономија је сасвим у складу с државним поретком Србије, и са правним наслеђем СРЈ и заједнице СЦГ, Завршним актом из Хелсинкија ОЕБС-а и међународним конвенцијама, као и прецедентним начелима међународног права. Државноправни ентитет је проблематична категорија међународног права, мада је правна наука сматра искључиво надфедералном јединицом. Да подсетимо, Република Српска, установљена Дејтонским споразумом саставни је део БиХ, уз «Федерацију БиХ». За Федерацију БиХ је како дејтонским, тако и уставноправним прописима остао веома проблематично неутврђен дефинитивни државни статус. Једно је јасно Република Српска је државноправни ентитет, не и федерација БиХ. За државноправни ентитет, међутим, нема ни у теорији изграђеног става о његовом конфедералном положају, али Српска по слову Дејтонског споразума има право на «специјалне везе» са Срби-ом. Савезна и федерална БиХ су у некаквом рогобатном односу федерације и надфедерације, о чему и правна наука изгледа радије ћути, а цивилни представник «држи воду док међународне снаге не оду» и у прилог теорије о постојању «надфедерације», има заиста суштински значај којег је у историји имао један «надвојвода» на истом простору.

Било да се ради о фе-дералном, било о надфедералном ентитету, он никако нема обележје аутономије. Ни у науци, а што је важније ни у пракси аутономне територијалне јединице ни-кад немају право на «специјалне везе» са страним државама, нити врховно судство, новац, самосталну полицију, фискалну власт, војску и слично. Да подсетимо, Републици Српској су, као државноправном ентитету сва ова права изричито дата, док их насилна политика англогерманских цивилних представника, као материјални извор права није суспендовала са или без формалне сагласности органа Српске. Данашњи цивилни представник у БиХ је превазишао своје претходнике и својим актима прекршио међународне конвенције којим је

нарушио елементарна процесна права грађана БиХ - наравно, грађана Српске. Дејтонски поредак, као акт веће правне снаге, драстично је повређен вољом цивилних представника и показао се нестабилнијим од упоредно-правног положаја европских аутономија.

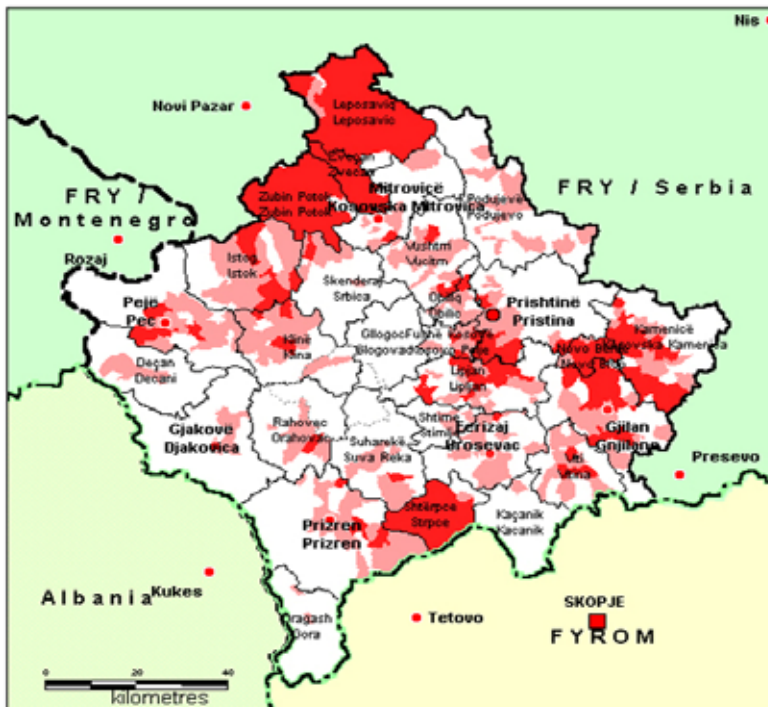
С ове стране гледано, нарочито није добро овај модел нудити албанској страни, јер то представља у преговорима нуђење «кварљиве робе». То треба избегавати нарочито сад кад се коначно руско-српска дипломатија синхронизовала у доследности. «Суштинска аутономија», која је

предвиђена резолуцијом ОУН бр. 1244. је-сте донекле неодређен појам, али сигурно не даје повода да се тумачи у смислу статуса федералне или надфедералне јединице. Осим тога, «суштинска аутономија» треба према слову резолуције ОУН бр. 1244. да буде резултат преговора, а не аутоматске примене аналогног решења. За овакве озбиљне изјаве с наше стране супротна може «да нас ухвати за реч», односно да је тумачи као понуду. А опасно је нудити непромислијене понуде у било каквој форми а нарочито оне које дају простора фактички снажнијој супротној преговарачкој страни, која има моћ да је злоупотреби.

У серији симулација преговарачке флексибилности, којом НАТО дипломатија формалном променљивошћу прикрива ригидни захтев за хитно независним Косовом,

покушај наших преговарача да прикажу једну формално неупотребљиву аналогију, погрешан је. Војна сила НАТО која је на Косову, као и у БиХ, много је снажније политичко покриће за међународно-правну маскарару од нашег симулирања преговарачке флексибилности иза које се заправо прикрива снисходљивост. Промене у ставовима могу имати лошу последицу у смислу да друга страна то схвати као слабост и да се тако још више укопа у својим нереалним и по нас опа-сним ставовима. Осим тога такво «врлудање» нас чини неозбиљнима и у очима наших парнера Руса (ако су нам партнери) па и код њих може изазвати додатну подозривост да би Београд могао поклекнути и изаћи из «договореног консензуса». Стога верујемо није време да «модификујемо» своју преговарачку позицију и да везујемо случај Босна за Случај Косово, колико год се то неком чинило као добар потез.

Душан Ковачев

The boundaries and names shown and the designations used on this map do not imply official endorsement or acceptance by the United Nations.

NOTE:

The majority of ethnic Albanians boycotted the 1991 census.

The table on the left reflects official estimates made by the Yugoslav Institute of Statistics.

Serb Communities

Majority (over 50 %)

Minority (under 50 %)

Blank = no serbs

Српско становништво на КиМ према попису из 1991.

Тамноцрвено — српска већина преко 50%, бледоцрвено — Срби мањина, јер их је мање од 50%, бело — нема Срба

РУСИ ДОЛАЗЕ

«Emergency, everybody to get from street», легендарна је реченица познате класичне америчке комедије «Руси долазе» у којој је '60-их година изнета прича о хладном рату», када се једна руска подморница случајно искрцала у

граду Њу Ингланд и тиме готово изазвала трећи светски рат. Хаотичне реакције становништва овог града и тенденције да се спроведе мобилизација да би се пружио отпор неочекиваној, али случајној руској инвазији, имала је много сличности са реаговањима међународне политике на најновију дипломатску офанзиву Русије.

Два последња чина ове офанзиве - блокирање решења статуса Косова и суспензија споразума о конвенционалном наоружању у Европи - не би требало веровати да имају за циљ реализацију онога што се није догодило у овој поменутој комедији - нови светски рат.

Ти акти, пре свега, показују тенденцију Кремља према повратку политичке, економске и војне биполарности која је нестала са окончањем «хладног рата».

Руске тенденције иду у правцу стварања нове геостратешке реалности у региону Европе и Азије и у правцу јачања руског утицаја коришћењем веза са преосталим малобројним савезницима у овим регионима.

Основа руских тежњи ка биполарности

Повратак ове биполарности заснован је на два елемента:

- Прво, Русијом руководе експоненти КГБ-а, тј. структуре које су са падом «гвоздене завесе» изгубиле привилегије и утицај. Са Путиновим доласком на власт, ове структуре су се данас сместиле на кључне тачке руског политичког, војног и економског живота и донеле су са собом класичне недемократске методе држања власти, што је карактерисано систематским гажењем људских права и ограничењем слободе говора, али и применом стаљинистичких метода интернирања или пак физичким елиминисањем политичких противника.

- Други елемент на којем се заснивају руске амбиције за враћање биполарности је изузетно јачање домаће економије која је, по основу извоза гаса и нафте, само од почетка новог миленијума порасла за више од 6% годишње. Штавише, стављање енергетских ресурса под државну контролу омогућило је Путиновој клици њихову употребу као оружја за политичке циљеве и за спољни притисак на суседне, али и на европске земље.

Ширење утицаја на Балкан

Руски енергетски гиганти у њиховој стратегији експанзије имају планове да продру дубље и на територију Балкана, не само да би покрили овај регион као ново тржиште, већ и да би истовремено обезбедили излаз на јадранске луке.

У време када је конкуренција руских компанија у региону Балкана у порасту због пројеката какав је «Набуко», изгледа да су пронашли снажан ослонац у српској влади, за коју се прича да је обећала да ће дати Русији

неке своје ресурсе, као што је нафтна индустрија, као противнаграду за подршку око питања Косова.

Ипак, руски продор до обале Јадрана може да се спречи управо актуелностима на Косову. Зато, стратегија Путинове дипломатије која захтева «прихватљиво решење за Србију» изгледа да помера ствари и у правцу поделе Косова.

Колико год да то изгледа спекулативно, један од разлога је да, делећи Косово, Србија и Русија преко долине Ибра добијају много лакши географски приступ Црној Гори за простирање свог ценовода у правцу Јадрана. Познато је да, у том погледу, територија између Србије и Црне Горе има неповољан географски рељеф. Сем тога, регион који се простире дуж српско-црногорске границе, Санџак, територија која је настањена муслиманским становништвом, као таква за Русију је стратешки несигурна за такве пројекте.

Тренутно многе руске компаније су заузеле већи део црногорске обале, стварајући потребну инфраструктуру за ширење руског утицаја, што у тој констелацији изгледа веома логично.

Подељена територија северног Косова, под српским суверенитетом и уз готово стопостотну етнички чисту структуру са српским становништвом представљала би сигурно окружење за ценоводе руских енергетских компанија.

Сем тога, Србија и Русија би поделом Косова ставиле под контролу бројна подземна богатства на северу Косова, чија вредност - према изворима немачке владе - достиже не мање од 25 милијарди евра.

Сукоб два дијаметрално супротна концепта

Руски утицај у време биполарности «хладног рата» донео је само зла човечанству. Тенденције за враћање овог концепта су зато у супротности са тежњама европских народа.

Самим тим, дипломатски рат око Косова на међународној арени данас је окарактерисан као сукоб два дијаметрално супротна концепта.

На једној страни, имамо евро-амерички концепт, концепт слободног и демократског света, заснованог на праву народа на слободу и самоопредељење, што резултира евро-атлантским интеграцијама. Док, са друге стране, имамо хегемонистички пансловенски концепт који тежи слабењу концепта слободног света преко ширења свог утицаја у правцу центра Европе.

Оданост Србије пансловенским концептима, довело је до тога да се ЕУ запита да ли је Србија заиста заинтересована да се одвоји од често понављаних традиционалних чежњи и да једног дана постане део европских интеграција.

Косовци - овај пут историјски добро постављени - деценијама су се својим непрекидним компромисним деловањима прилагођавали интересима својих савезника и доказивали своју прозападну оријентацију.

Компромиси Косоваца почињу са Рамбуеом, да би били настављени са демилитаризовањем ОБК, са укидањем паралелних институција, са уставним оквиром, добровољним предајама у Хаг, па све до Ахтисаријевог пакета, а то прихватање је, по мишљењу једног од његових аутора, аустријског дипломате Албера Роана, било толико дубок компромис за Косовце да будућу државу Косово води до «граница функционалности».

Косовци треба да изађу из дипломатске летаргије и да предузму конкретне кораке зарад јачања своје преговарачке позиције. Мудар корак био би уколико би у наредним изборима био придодат још један гласачки листић - листић за референдум о независности Косова. То би гарантовало не само максималну излазност на изборима, већ би новој влади још једном дало легитимну основу за избегавање притисака и нових компромиса.

Колико је јака Русија?

Руске амбиције ће наставити да буду толико снажне колико и економски успон Русије и дуговечност власти КГБ-овца.

За руску економију експерти кажу да је почела да показује прве симптоме болести. Влада уверење да она сада бољује од такозване «холандске болести», коју карактерише разарање индустрије и повећање незапослености.

Први симптоми ове болести у Русији, сматра се, појавили су се са јачањем рубље у поређењу са међународним валутама, као последица високог уноса иностраног капитала од продаје нафте и гаса. Руске произвођаче је ово валутно

јачање довело до ивице понора, с обзиром да је извоз постао исувише скуп и неконкурентан и тиме је изазвано урушавање многих индустријских грана.

Наредни сценарио за економско слабљење Русије је прекид прилива средстава од спољног капитала, слично азијској кризи из 1997/98 године, с обзиром да би такав прекид разорио руски банкарски систем и блокирао би целокупан пословни систем.

У сваком случају, руска власт је свесна ових проблема и брине се да се такав сценарио не догоди. Напокон, то би било распршивање сна о новој биполарности.

Руси, такође, настоје да се побрину да преко одлагања решавања статуса Косова онемогуће утицај Запада на избор новог руског председника током 2008. године и да тако испуне једну од две премисе поновног успостављања биполарности - даљег опстанка људи из КГБ-а на власти.

Ето, Руси су стигли. Остаје да се види колико ће дуго да остану.

(Коха диторе 1. августа 2007.)

Куртум Добруна

ФРАНЦУСКОЈ, СТАРОЈ ПРИЈАТЕЉИЦИ СРБИЈЕ, СПАДАЈУ МАСКЕ

Бернар Кушнер, јеврејског порекла, своју каријеру је започео у Комунистичкој партији Француске, као сарадник Русије, и зато није случајност да је одмах после рата управо Кушнер изабран за првог главног администратора за Косово јер су то тајно тражиле Србија и Русија, а затим, Кушнер је био и близак пријатељ бразилског дипломате Серђа Вјере де Мела који је у то време у ОУН био високи комесар за људска права и слободе. То као да заправо указује да је он, наводно, дошао на Косово као заштитник људских права и слобода, а не као заштитник националних права Албанаца, аутохтоних на својим просторима, дакле не као посредник ОУН после ослободилачког рата који је водила славна, херојска ОВК.

Дакле, тај избор је, без сумње, направљен са циљем да Кушнер што је могуће више ради на дестабилизацији и подели Косова. Кушнер је и у својој књизи написао, поводом задатка који је имао на Косову, да му је бивши председник Француске, Жак Ширак, сасвим отворено рекао, нешто пре ступања на дужност главног администратора Косова: «Иди на Косово, тамо ради како желиш, али једну поруку увек имај на уму - не заборави да су нам Срби стари пријатељи».

И, уз ту наредбу коју је Кушнер добио од свог газде, Ширика, и уз целокупан сопствени капацитет, он је спровео у пракси свој просрпски задатак на Косову.

Урадио је све што је могао, у прилог Срба, али деловао је лукаво: није на време расформирао припаднике српских паравојних формација, већ им је дозволио да се понашају попут бандита, а чинећи то, он је помогао Србији у подели Митровице која се већ осам година уопште није ујединила са Косовом, он је уз помоћ албанских колаборациониста трансформисао ОВК у КЗК, увео је многе друге законе који су били и остали и за убудуће - на штету Косова. Зато, није тешко схватити каква је реакционарна француска политика која је послала Кушнера да успешно спроведе ту антиалбанску политику. Из тога се констатује да су овог човека послале Француска и Русија уз сагласност Србије.

Као првог главног администратора на Косову, као заклетог комунисту Француске, та стара пријатељица Србије је избрала управо Бернара Кушнера да пошаље на положај првог главног администратора на Косово. То није урађено случајно а такође није случајност да су француске трупе стациониране на северу Косова. То су биле и остале махинације пријатеља Србије како би ножем у леђа погодили питање Косова.

Није случајност ни што је Европа толико повлађивала Србији током и после рата на Косову, као што није сличајност ни

безрезервна подршка коју је пружила пацифистичком крилу на Косову, односно Ибрахиму Ругови, а то доказује да ударац војном крилу на Косову није уследио само од Србије, већ и од њених држава-пријатеља.

Ратни лидери на Косову су, по свему судећи, пожурили или прецизније речено погрешили су када су пристали да уђу у политичка савезништва са руговистичким пацифистима.

То је, сада, проистекло као веома трагичан закључак за Косово и остале албанске просторе, као последица њиховог одступања од великих захтева, још од Рамбујеа, па до Беча.

Доласком на Косово, Кушнер је изradio свој «престижни» план, дао је милионе евра да би му десна рука била ДСК и да управо Ибрахим Ругова буде изабран за председника Косова, дакле, милиони евра су дати оним кандидатима који су гласали против, и они су, «намамљени слаткишима», прихватили да Ругова поново буде изабран за председника Косова.

Дакле, после «победе ДСК», Кушнер је радио на Косову шта је хтео, пред народом Косова се представљао као «пријатељ» Албанаца, али је он заправо био осведочени пријатељ Србије. После успешног спровођења овог плана, дошли су и други главни администратори, али и они су следили његов пут и, пошто су спроведени и њихови «престижни» планови, сада, када је дошло време за коначни статус, поново је израђен «нови план» за, наводно, «независно» Косово, али тај план је израдила француска политика, она је поново затражила да се воде маратонски разговори, поново уз «чувени» Ахтисаријев план којем се сада наводно противи Русија а њој, час отворено а час прикривено, помаже и Француска на челу са бившим «поштованим» главним администратором Косова.

Ових дана сам у једном немачком листу прочитала: «Reuters» од 27.07.2007. године, објавио је чланак «Путин индиректно прети новим ратом на Косову».

Владимир Путин је изјавио: «Неће бити мира ни у Европи уколико не буде примењено међународно право», у овом случају то је «право» суверенитета Србије над Косовом.

Дакле, Србија и Русија се, заједно са својом пријатељицом, Француском, припремају за дестабилизацију Балкана и за могуће ратове.

То је, дакле, поклон који нам сервирају «савезници» које смо хранили и појили на нашим просторима!...

Али, нашим радом, нашом одлучношћу, ове отровне поклоне треба да им вратимо као безвредне. Што пре то урадимо биће боље, за нас, Албанце.

Kristina Rasi

НЕЗАВИСНОСТ – ТЕШКО ОВЕ ГОДИНЕ

Процес од 120 дана додатних преговора могао би ускоро да почне и да буде завршен у децембру, али разлике у ставовима између Запада и Русије остају велике док, у међувремену, међународни извори изражавају скепсу око могућности проглашења независности Косова ове године.

Неки чланови Контакт групе, како тврде извори на високом нивоу, сложили су се да процес од 120 дана буде закључен до 10. децембра, али остају у контрадикторности чему служи овај процес и шта ће се после њега догодити?!

Процес који се одвија, а којим ће руководити представници САД, ЕУ и Русије - Френк Визнер, Волганг Ишингер и Александер Бокан-Харченко - неки називају «додатно ангажовање» а неки «преговори», односно «разговори».

У сваком случају, брзи почетак активности тројке «Визнер-Ишингер-Харченко» најавила је и сама Москва која је, ипак, скренула пажњу да не треба постављати «вештачке рокове» за преговоре.

«Разговори о статусу Косова могли би ускоро да почну, наравно уз услов да их у потпуности припреми Контакт група», изјавио је у уторак портпарол Министарства иностраних послова Русије, Михаил Камињин.

Али, док Русија инсистира да Ахтисаријев план о Косову не може да буде основа за даљи процес, већ да процес треба да пође од Резолуције 1244, САД и ЕУ кажу да је план о «надзираној независности» основа за статус и да су разговори замишљени као последња могућност да би се видело да ли постоји простор за споразум између страна.

Процес од 120 дана, како тврди један западни дипломатски извор, није замишљен да би се вратило на само питање статуса.

«Ангажовање од 120 дана међу странама замишљено је да дефинише да ли постоји некаква заједничка тачка међу странама, а не да би се вратило на питање статуса Косова», рекао је за лист «Коха диторе» овај извор који је иступао уз услов да остане анониман.

Како тврди овај извор, такав став је постао јасан и због чињенице да је «са највиших нивоа, посебних држава, као што су САД, Француска, Велика Британија и друге, јасно изнет став о независности Косова».

Међутим, за руководство Косова је, ипак, значајно да

учествује у овим разговорима продуктивно, додаје овај дипломатски извор, «да би показали да су спремни за проналажење заједничке тачке, без компромитовања њихових основних циљева о статусу».

Због тога, овај дипломатски извор каже да је «контра-продуктивно» да Скупштина или било ко други, инсистирају на постављању рокова или пак на ограничавање мандата тиму јединства.

«Овај процес ће имати свој природни крај онако како је тиму јединства гарантовано у Вашингтону, али не у оквиру неког датума који је Косово унапред одредило. Треба да избегнемо спекулације о '121 дану' и да се ослонимо на међународну заједницу да пронађе методологију и право време за независност Косова», рекао је овај дипломатски извор.

За међународну заједницу је веома значајно и даље постојање и функционисање тима јединства током 120 дана додатног «ангажовања».

«Чак и уколико на Косову буду одржани избори, Косово треба да буде присутно за столом за решавање статуса и треба да га представљају руководиоци политичких партија и главних институција», каже овај извор и додаје да је суштина логике формирања тима јединства у великој мери садржана у томе да «они треба да изнесу међународној заједници заједнички фронт и јединствену преговарачку позицију или да се суоче са опцијом даљег одлагања процеса статуса, а та опција не би била ништа друго већ само нешто што је веома добродошло за неке изван Косова».

Док се, уопште узев, на Косову очекује да се после 120 дана додатних преговора отвори пут за проглашење независности, дипломатски извори су рекли за лист «Коха диторе» да тако нешто никако није сигурно, а у међувремену се противе и унилатералном проглашењу независности и после ове фазе.

Штавише, ови извори су нам дали до знања да крај 120-дневног ангажовања није по аутоматизму и крај целокупног процеса статуса и да ће се, пошто буде закључена ова фаза, «видети шта треба чинити». На основу различитих извора, после 120 дана додатних преговора очекује се да ће процес бити враћен у СБ ОУН.

(Коха диторе 2. августа 2007.)

Агрон Бајрами

БОНДСТИЛ, ГЛАВНИ ГРАД

Ахтисаријев план за решење статуса Косова и Метохије одбачен је као противправан и нелегитиман предлог који руши не само Устав Србије него и Повељу УН, Резолуцију Савета безбедности 1244. и Завршни хелсиншки акт. Русија је исказала решеност да у Савету безбедности не дозволи подривање саме основе међународног права. Коначно, специјални изасланик Ахтисари је замењен и нови посреднички тим, заједно са Београдом и косовским Албанцима, треба да пронађе одрживо решење за уређење Покрајине, које ће бити сагласно Повељи УН. Упркос томе, међутим, званичници САД и НАТО и даље инсистирају на Ахтисаријевом предлогу и стварању нове државе на територији Србије.

Још од почетка преговора, приликом свих сусрета са званичницима других земаља, представници Србије тражили су од својих саговорника да, кад већ инсистирају на независности Косова, наведу бар један ваљан аргумент који би ишао у прилог томе. Зашто је неизбежна независност Косова по цену одузимања дела територије од једне суверене земље, чланице УН, и уз додатну цену отвореног кршења Повеље УН? Шта је, у ствари, прави циљ стварања независне државе Косово? У свим тим приликама, било каква аргументација је по правилу изостајала и уместо одго-

вора на ова логична питања могло се стално изнова чути како „реалност“ захтева да Косово постане независно.

Додуше, неку врсту образложења покушао је да предочи Ахтисари изјавом да су Срби као народ криви и да је компромис између Србије и албанске националне мањине немогућ. Из тога је следио закључак да је коначно решење у виду независности Косова неминован исход преговарачког процеса. Није тешко показати да таква аргументација није само чињенично неодржива, него је и морално неприхватљива. Међутим, позивање званичника САД и НАТО на Ахтисаријев план у околностима када отпочињу нови преговори можда садржи кључ за разумевање саме суштине питања која гласе: зашто је за САД и НАТО независност Косова важнија од поштовања међународног права, и то толико да су, таквог решења ради, спремни не само да наруше суверенитет једне међународно признате земље и чланице УН него и да доведу у питање стабилност целокупног региона, па можда чак и да угрозе глобалне односе? Да ли Ахтисаријев предлог показује да су за САД и НАТО реал-политички интереси важнији од норми међународног поретка?

Потребно је обратити пажњу на то да се у Ахтисаријевом

плану истиче да одредбе предложеног „свеобухватног решења“ имају правну снагу која стоји изнад свих других правних одредби на Косову. Иако се њиме не прописује комплетан устав Косова, овај план дефинише кључне елементе који морају бити његов саставни део. У случају да је тај устав у супротности са понуђеним решењем, предност имају одредбе Ахтисаријевог плана, што значи да је могуће поништавање сваког закона или било које одлуке косовских власти. Ствар је, дакле, постављена тако да би онај ко има последњу реч у тумачењу и спровођењу овог документа у суштини представљао ефективну власт на Косову.

Вреди се упитати није ли прави разлог пројекта независности Косова у чињеници да је Ахтисари у свом предлогу предвидео да надлежности међународног цивилног посматрача буду ограничене тако што би из њих биле изузете надлежности НАТО и међународног војног присуства. Видимо да, и поред тога што би међународни цивилни представник био политички представник земаља које су чланице НАТО, сам НАТО не дозвољава никакав облик контроле од стране међународне цивилне власти, макар она била и европска, а о косовској да и не говоримо. И док би за међународног цивилног представника важила обавеза да подноси извештај о свом раду, ни та минимална формална обавеза се не предвиђа за шефа међународног војног присуства. Највиши облик „контроле“ који се допушта јесу – „консултације“ и „координација“.

Следећи ову линију расуђивања, уочићемо да је предвиђено да НАТО успостави међународно војно присуство, које би било састављено искључиво од снага под његовим вођством, а то значи да би било под његовом командном и политичком контролом. НАТО би имао искључиво овлашћење за развој и обуку Косовских безбедносних снага, а сам би одлучивао да ли ће и када на Косовске безбедносне снаге пренети одређене надлежности, или ће их укључити у састав међународних НАТО снага. У сваком случају, НАТО би „у дугорочном периоду“, да не кажемо – трајно, остао на Косову (Анекс XI чл. 1.7) са посебним овлашћењима и надлежностима које су изван сваке цивилне контроле. Оваква врста улоге НАТО не може се поредити са улогом овог војног савеза у било којој другој земљи у којој су његове снаге икада биле или тренутно јесу.

Наиме, у свим другим државама НАТО је бар формално у обавези да поштује цивилну власт и демократска начела која налажу и низ ограничења за употребу војне силе. Ако се погледају овлашћења и надлежности које се у Анексу XI, (чл. 2) Ахтисаријевог предлога приписују НАТО, онда се с правом може поставити питање не би ли у овој „независној држави“ северноатлантска војна алијанса заправо имала неограничену власт.

Да је овакво питање оправдано потврђују одредбе које дефинишу да би командант међународног војног присуства, постављен од НАТО, имао врховну надлежност у погледу тумачења свих аспеката предложеног решења који се односе на примену војне силе. То значи да би он имао апсолутно овлашћење да предузме било коју акцију, укључујући и употребу војне силе, за коју сам процени да је неопходна „без даљег санкционисања, ометања или тражења дозволе“. НАТО би, при том, имао пуно право на неометану слободу кретања широм Косова

било којим војним средством, на тренутну и потпуну војну контролу над ваздушним простором, на инспекцију свих просторија и објеката и на привилегије које му гарантују потпун имунитет.

Када се све ове одредбе узму у целини, можда је допуштен нешто слободнији закључак да би доследно спровођење Ахтисаријевог плана подразумевало и да Бондстил фактички буде главни град „независног“ Косова.

Тешко је поверовати да је намера НАТО да за себе обезбеди овакву власт у „независној“ држави произашла из поштовања према пријатељски настројеним косметским Албанцима, односно да представља израз признања и поверења у демократски и цивилизацијски потенцијал Косова. Пре би се могло помислити да је у питању експеримент успостављања неке врсте НАТО државе, и да самим тим сва пропратна патетична реторика о „праву косметских Албанаца да одлучују о сопственој судбини“ представља само „смоквин лист“.

Историјски гледано, до сада су државе стварале војне савезе, па је тако формиран и НАТО. Пажљивија анализа Ахтисаријевог предлога, а посебно одредби Анекса XI, отвара питање да ли је свет први пут суочен са настојањем једног војног савеза да направи сопствену државу, у којој цивилне институције не би ограничавале његову војну силу. А колики значај Анекс XI има за САД најбоље се могло видети у њиховом чврстом инсистирању да се у СБ усвоји такозвана минималистичка резолуција која је укључивала управо овај анекс.

Уколико је тачно да се ради на реализацији овог експеримента, онда његове последице могу попримити изузетно велике, боље рећи историјске размере. Истовремено, то нам даје право да у новом осветљењу видимо и другачије разумемо неке важне чињенице из релативно недавне прошлости, почев од тога да је НАТО без одобрења Савета безбедности УН бомбардовао Србију, затим да је довео своје трупе у јужну српску покрајину и, коначно, да чак и по цену драстичног кршења међународног права инсистира на независности Косова.

Напореда с тим, САД и НАТО би желели да се, у име пријатељских односа са Србијом, избегне свака расправа о њиховом ултимативном захтеву да Косово добије независност. Другим речима, кооперативност Србије или у најмању руку њено ћутање представљали би добар залог будућег пријатељства. То је тренутно њихово виђење Србије и наших будућих односа.

Време иза нас је показало да је Србија на најбољи начин искористила право на своју реч о Косову. Захваљујући томе, изборени су нови преговори који дају прилику да се заустави стварање најопаснијег преседана у Европи после Другог светског рата. И више од тога, кроз нове преговоре морало би да се пронађе добро и историјски правично решење које ће задовољити и суштинске интересе Србије и суштинске интересе албанске националне мањине у Покрајини. Све, међутим, указује на то да се до таквог решења може доћи само уколико НАТО одустане од наметања својих интереса на Косову и Метохији.

Александар Симић

Америчка војна база Бондстил код Урошевца

ПОВРАТАК НА КОСОВО

Руски председник Владимир Путин и амерички председник Џорџ В. Буш састаће се 1. и 2. јула на породичном имању Бушових у Кенебанкпорту, у држави Мејн. Њих двојица ће имати неколико сочних питања на менију, укључујући и амерички одбранбени ракетни штит у Централној Европи и руску претњу да ће се повући из уговора о конвенционалном наоружању у Европи. Ипак, главно јело ће, опет, бити Косово.

Ово питање је на столу од 1999, када су САД и њени НАТО савезници, разљућени српским понашањем на Косову, игноришући руске примедбе, предузели шездесетодневни ваздушни рат против Југославије.

Клинтонова администрација је оптужила да Срби или спроводе геноцид над косовским Албанцима или су на граници тога. Вашингтон је захтевао повлачење српских снага са Косова, па када до тога није дошло, отпочео је ваздушне нападе.

Важно је да се подсети да ни рат на Косову, слично рату у Ираку, није имао одобрење УН. Русија се посебно противила рату, и на тај начин је онемогућавала да Савет безбедности УН донесе резолуцију која би одобрила операције. Русија и Србија су историјски савезници и под видом „словенског братства“ Москва се прогласила заштитником Србије. То је изговор који је Русија користила да се умеша у мноштво сукоба, укључујући и Први светски рат. Међутим, 1999. САД нису озбиљно схватале Русију када су разматрале како да поступе са Србијом. Под Борисом Јељцином, те 1999, Русију није ни требало схватати озбиљно.

Рат се, међутим, није одвијао како се очекивало. Срби нису капитулирали после неколико дана на почетку бомбардовања, а ни САД ни НАТО нису били спремни да изведу копнени напад на Косово. После два месеца бомбардовања, Москва, чији су канали остали активни са Београдом јер су Срби задржали извесно поверење у Русе, лансирала је дипломатску иницијативу. У сложеним дипломатским активностима, Срби су се сложили да повуку снаге са Косова, под условом да окупационе трупе укључе и већи руски контингент.

У ствари, Руси су послали контингент из своје базе у Босни преко Србије на Косово. На аеродром у Приштини стигли су по завршетку бомбардовања. Уместо да интегришу руске снаге у НАТО снаге на Косову, мировне снаге, познате као КФОР, НАТО их је маргинализовао.

Са руског гледишта, они су били преварени. Убедили су Србе да се сагласе са повлачењем под условом да Руси буду знатан део КФОР-а. Ово је било битно, јер се сматрало да би они гарантовали део споразума пресудан за Србе. Србија би се повукла са Косова, али не би предала суверенитет. Када су Американци и Европљани мимоишли Русе, поверење у Русе, ионако мало, пало је још ниже.

Косово је, у том смислу, сломило кичму Јељцинове стратегије. Руси су појмили да им је домовина сиромашна, али снажна земља. Међутим, не само да је постала сиромашнија, већ су је САД презриво третирали. Руски националисти, чак и они најумеренији, згрозили су се над оним што су они видели као америчку превару. Јељцин је потонуо због многих питања, али Косово је било критично. Отуда је један од Путинових задатака био да поново успостави међународни углед Русије.

Осам година после рата, КФОР наставља окупацију Косова, мада Европа и САД покушавају да сукоб доведу до окончања дарујући независност Косову. Њихов аргумент је да, без обзира на његов историјски значај за Србе, сада Албанци представљају већину. Срби су их малтретирани, па не могу да се врате под њихову власт. Једина разумна ствар је, зато, да се Косову подари независност. Срби се жестоко противе да заувек изгубе покрајину.

A RETURN TO KOSOVO

Russian President Vladimir Putin and U.S. President George W. Bush will meet July 1-2 at the Bush family compound in Kennebunkport, Maine. The two will have several meaty items on their plate, including the planned U.S. missile defense shield in Central Europe and Russia's threat to withdraw from the Treaty on Conventional Armed Forces in Europe. The main dish, however, will be Kosovo -- again.

This issue has been on the table since 1999, when the United States and its NATO allies, angered over Serbian behavior in Kosovo, ignored Russian objections and waged a 60-day air war against Yugoslavia.

The Clinton administration charged that the Serbs were either conducting genocide against the Kosovar Albanians or were on the verge of it. Washington demanded the withdrawal of Serbian forces from Kosovo and, when that failed to happen, it commenced the air campaign.

It is important to recall that the Kosovo war, like the war in Iraq, did not have U.N. sanction. Russia, in particular, opposed the war, thus making U.N. Security Council passage of an enabling resolution impossible. Russia and Serbia are historical allies and under the guise of "fellow Slav," Moscow has promoted itself as Serbia's protector. It is an excuse Russia has used to get involved in many conflicts, including World War I. In 1999, however, the United States did not take Russia seriously when it considered how to handle Serbia. In 1999, under Boris Yeltsin, Russia didn't need to be taken seriously.

The war, however, did not go as expected. The Serbs did not capitulate after the first few days of bombardment, and neither the United States nor NATO was prepared to mount a ground attack into Kosovo. After two months of bombings, a diplomatic initiative was launched via Moscow, whose channels into Belgrade remained active since the Serbs retained some trust in the Russians. In a complex round of diplomacy, the Serbs agreed to withdraw their forces from Kosovo as long as the occupying force included a substantial Russian contingent.

In fact, the Russians sent a contingent of troops from their base in Bosnia through Serbia to Kosovo, arriving at the airport in Pristina as the bombing ended. Rather than integrate the Russian forces into the NATO force in Kosovo, the peacekeeping presence known as KFOR, NATO marginalized them.

From the Russians' point of view, they had been double-crossed. They had gotten the Serbs to agree to a withdrawal on the proviso that the Russians would be a substantial part of KFOR. This was crucial because it was understood that they would guarantee the one part of the agreement that was a deal-maker to the Serbs. Serbia would withdraw from Kosovo, but it would not give up sovereignty. When the Americans and Europeans bypassed the Russians, Russian credibility, as low as it was, plummeted even more.

In a sense, Kosovo broke the back of Yeltsin's strategy. The Russians perceived the motherland as a poor but powerful country, one that not only had become poorer, but also was treated with contempt by the United States. Russian nationalists -- even of the mildest sort -- recoiled at what they saw as the American double-cross. Many issues sank Yeltsin, but Kosovo was critical. One of Putin's missions, then, has been to rebuild Russia's international standing.

Eight years after the war, KFOR continues to occupy Kosovo, though Europe and the United States are trying to bring the conflict to a conclusion by granting Kosovo independence.

Their argument is that Kosovo, whatever its historical significance to Serbs, now has a majority of Albanians. In addition, the Albanians had been mistreated by the Serbs, so they cannot be returned to Serb control. Therefore, the only reasonable thing is for Kosovo to be granted independence. The Serbs are intensely opposed to losing a province permanently.

Постоји неколико питања за Русе. Прво, Путин жели да демонстрира Европи и САД да не могу једноставно да игноришу споразуме постигнуте са Русијом. Руско противљење независности Косова било је јасно још пре осам година – а јасно је и сада. Друго, Руси желе да демонстрирају да савезништво са њима има смисла, јер желе да прошире своју сферу утицаја. Њихови досадашњи успеси ограничени су на бивши СССР. Желе да направе представу у вези са интересима балканског савезника просто ба демонстрирају своју лојалност и ефикасност, као и да ограниче америчку и европску моћ. На крају, желе да прошире сферу утицаја на Балкан који је регија од историјског значаја за Русе.

Путин је 24. јуна учествовао на конференцији о енергији лидера Југоисточне Европе. Док је био тамо, јасно је ставио до знања да су Руси спремни да прошире капитална улагања у енергетске мреже и нафтоводе на Балкану. Он је подржао и „енергетски прстен“ у региону Црног Мора који би могао да послужи да се дефинишу параметри заједничке европске енергетске мреже. То је била шаргарепа. Батина је била упозорење да Русија неће прихватити независно Косово. Европа просто жели да скине Косово с дневног реда. Није лако – проширење муслиманског утицаја на Балкан и брига због принципа промене граница на етничкој основи. У Европи, баскијском региону Шпаније годинама постоји сепаратистички покрет, а и у Словачкој и Румунији постоје области у којима су Мађари доминантни. Ипак, најтеже је Русији због поменутог принципа, јер ако се Косову да независност, зашто не и Чеченији?

Европљани и Американци желе да се што је пре могуће раскрсте са косовским питањем. За Буша, који је приказан као фанатичан анти-исламиста, очигледна је корист кад се покаже да негде у свету има и про-муслиманску политику. Албанија је, као што се показало током скорашње Бушове посете, место где он може скупити доста пријатних муслимана и он не жели да одустане од тога. Што важи и за Европљане, и они желе да се отарасе брљивог детета и крену даље.

Зато је посетом Албанији Буш сигнализирао Путину да се он определио за косовску независност. Тачка која недостаје Бушевој администрацији је, пак, да Путин пре види прилику да омете Буша и потврди руску моћ а не се заплаши од Бушове представе о опредељењу. Чињеница да се Буш јавно определио у вези са Косовом чини ствар слађу Путину. Жели да потисне Буша на питању за које се амерички председник јавно заложује. То много више служи Путиновим интересима него победа на маргиналном питању.

Путин има неколико опција.

Дипломатска опција – може да стави вето на било коју резолуцију која се поднесе Савету безбедности. У дипломатским разговорима се прича да би, без нове резолуције о Косову, до независности дошло под надзором ЕУ. Русија на то, наравно, не може да стави вето, али постоји карта коју ће одиграти – пренос природног гаса. Немачка и друге чланице ЕУ увелико зависе од руског природног гаса, а у прошлости је Русија на кратко прекидала испоруке. Нема разлога да се мисли да Москва то не би опет урадила. Ово Европљани знају и на томе пуцају.

У ствари, верујемо да би Руси, кад би их провоцирали, пресекли испоруке. Косово је стварно за њих велико питање. Кад би од овог одустали, сви Путинови напори да поново успостави Русију као велику силу били би минирани. Путин

For the Russians, there are a number of issues. First, Putin wants to demonstrate to Europe and the United States that they cannot simply ignore understandings reached with Russia. The Russian opposition to Kosovo's independence was made clear eight years ago -- and it remains clear now. Second, the Russians want to demonstrate that alliance with them has meaning as they attempt to expand their sphere of influence. Until now, their successes have been confined to the former Soviet Union. They want a showdown over the interests of a Balkan ally simply to demonstrate their loyalty and effectiveness -- as well as the limits of American and European power. Finally, they want to expand their influence in the Balkans, an area of historical interest to the Russians.

On June 24, Putin attended an energy conference of southeast European leaders. While there, he made it clear that Russia is prepared to expand capital investment in power networks and pipelines in the Balkans. He also supported the creation of an "energy ring" in the Black Sea region that might serve to define the parameters of a common European power grid. That was the carrot. The stick was a warning that the Russians will not accept an independent Kosovo.

Europe just wants Kosovo off its plate. It is uneasy about extending the Muslim reach in the Balkans and it is concerned about the principle of changing borders based on ethnic makeup. In Europe, Spain's Basque region has had a separatist movement for years, while there are predominantly Hungarian regions in both Slovakia and Romania. The Russians, however, are most uneasy about the principle because if Kosovo is given independence, why not Chechnya?

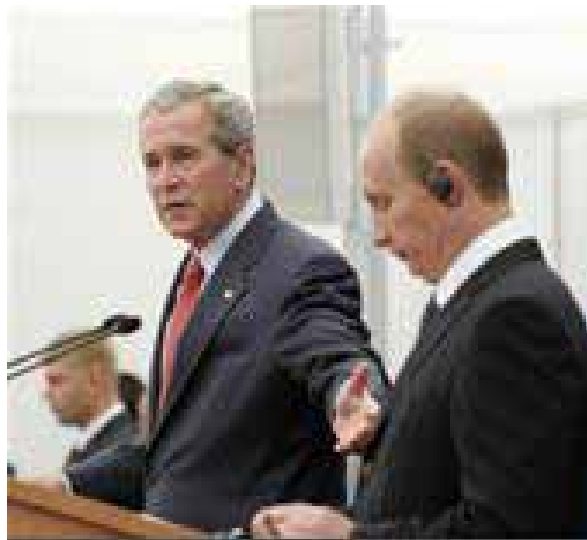
The Europeans and Americans want to wrap up the Kosovo issue as soon as possible. For Bush, who has been portrayed as rabidly anti-Islamic, having a pro-Muslim policy somewhere in the world has obvious benefit. Albania, as demonstrated by Bush's recent visit, is the one place where he can gather sympathetic Muslim crowds -- and he is not about to give it up. As for the Europeans, they want to let go of the tar baby and move on.

By visiting Albania, therefore, Bush has signaled Putin that he is committed to Kosovar independence. The point the Bush administration is missing, however, is that rather than

being deterred by Bush's show of commitment, Putin sees it as an opportunity to embarrass Bush and assert Russian power. The fact that Bush has publicly committed himself on Kosovo makes it sweeter for Putin. He wants to force Bush to back down on an issue on which the American president has staked himself publicly. That serves Putin's interests much more than winning on a marginal issue.

Putin has a number of options.

Diplomatically, he can veto any resolutions presented to the Security Council. There is diplomatic talk that, absent a new resolution on Kosovo, Kosovar independence would take place under EU supervision. Russia could not veto that, of course, but Russia does have the natural gas transmission card to play. Germany and other EU members are heavily dependent on Russian natural gas, and Russia has cut those supplies for short periods of time in the past. There is no reason to think

Председници Џорџ Буш и Владимир Путин
Presidents - George Bush and Vladimir Putin

посебно жели да потсети Немачку – али и остале бивше со-вјетске сателлите – да супротстављање Русији мора да се плати. Кад би Европска Унија једнострано деловала против жеља Русије, Путин би морао да бира између приче без акције или да бира акцију. Путин би изабрао акцију.

Путин има и војну опцију. Насупрот популарном мишљењу, Руси су задржали изузетно ефикасне војне јединице. Пре пет година идеја о руском војном ангажовању била је шала која ни у ком случају није била тачна, како су многи желели да верују. А сада сигурно није истинита. Стара Црвена армија је нефункционална, али руска војска има савршено језгро, а то су нарочито њени падобрански пукови. Руси би могли да ваздушним путем пребаце трупе у Београд, да искористе српске камионе да дођу до границе са Косовом и запрете да уђу на Косово да би заузели своје место у КФОР-у.

Да би ово извели, морају да прођу кроз румунски или мађарски ваздушни процор. Могла би да им се ускрати дозвола за прелет, али 1) Руси можда не би тражили дозволу и 2) да ли би Румуни или Мађари покушали да сруше руске транспортне. Немају апетит за такву врсту конфронтације. Претпоставимо онда да трупе дођу до косовске границе и да је прегну. Да ли би трупе КФОР-а отвориле ватру на њих? Тешко да Европљани желе стварни рат са Русима.

Војни изазов у вези са независношћу Косова дозволио би Русима да доведу у питање НАТО одбранбене капацитете, што би за Европљане било још болније. Немојте претпоставити да се Руси не би усудили да учине тако шта. Наше гледиште је да Руси желе могућност да се конфронтирају са Западом – и да победе. У случају Косова, кад би изабрали да од тога направе проблем, они имају дипломатске, економске и војне опције да приморају Запад да се повуче. Кондолиза Рајс је рекла да се Косово никад неће вратити под српску власт. Путин би волео да демонстрира да га није брига шта државни секретар САД жели.

То ће бити кључно питање на самиту Буш-Путин. Мада жели да се ова ствар среди, показује се да ће Буш покушати да нађе формулу да га одложи тако што би се структура преговора између Срба и Албанаца са Косова уредила тако да би они могли да трају годинама. Путин би са тим вероватно могао живети све док је доминантна улога Русије и докле год се одлука види као јавни уступак Путину.

Ситуација је асиметрична. Бушу стварно није стало до Косова и Србије. Европљани не би за албанска права на Косову одустали ни за један дан од снабдевања природним гасом. Ни самој Русији није стало до Косова. Али стало јеј да се поново успостави као интернационална сила. Питање Косова даје Путину савршену отсочну даску да Запад почне да отступа а да он поново постане сила.

Ако Путин може да победи по овом питању, онда ће се низ лагодних претпоставки о руским ограничењима које имају Европљани у централној и источној Европи, као и немачке и француске претпоставке о будућности Европе преокренути. Путин тежи да га сматрају озбиљним и међународним пословима, а Косово је питање кога ће се он држати. Није јасно да ли САД или Европа схвата колико је Путин озбиљан баш у вези са Косовом.

STRATFOR 26.6.07

George Friedman

Moscow would not do it again. The European Union knows this -- and is becoming fractured by it.

In fact, we believe the Russians would cut supplies if provoked. Kosovo really is that big of an issue to them. If they gave in on this, all of Putin's efforts to re-establish Russia as a great power would be undermined. Putin wants to remind Germany in particular -- but also other former Soviet satellites -- that thwarting Russia carries a price. If the European Union were to unilaterally act against Russian wishes, Putin would have to choose between appearing as if he is all talk and no action, and acting. Putin would choose the latter.

Putin also has a military option. Contrary to popular belief, the Russians retain increasingly effective military units. Five years ago, the idea that Russia's military was a joke wasn't nearly as true as many wanted to believe. It certainly is not true now. The old Red Army is dysfunctional, but the Russian military retains an excellent core, particularly in its airborne regiments. The Russians could fly a regiment of troops to Belgrade, use Serbian trucks to move to the Kosovar frontier and threaten to move into Kosovo to take their place in KFOR.

To do this, they would have to fly through Romanian or Hungarian airspace. They might be denied overflight privileges, but 1), the Russians might not ask permission and 2), would the Romanians or Hungarians try to shoot down Russian transports? They have no appetite for that kind of confrontation. Assume, then, that the troops reached the Kosovo border and crossed over. Would KFOR troops open fire on them? It is doubtful that the Europeans want a shooting war with the Russians.

Challenging Kosovo's independence militarily also would allow Russia to call NATO defense capabilities into question, which could leave the Europeans even more fractured. Do not assume that the Russians would not dare try such a move. Our view is that the Russians are itching for an opportunity to confront the West -- and win. In the case of Kosovo, should they choose to make an issue of it, they have the diplomatic, economic and military options to force the West to back down. Condoleezza Rice has said that Kosovo will never be returned to Serbian rule. Putin would love to demonstrate that it

doesn't matter what the U.S. secretary of state wants.

This is going to be a key issue at the Bush-Putin summit. Although he wants this matter settled, it appears Bush will try to find a formula for putting it off, such as setting up a negotiating structure between Serbs and Albanians in Kosovo that could go on for years. Putin could probably live with that, as long as Russia is given a dominant role in those negotiations and as long as the decision is seen as a public concession to Putin.

This is an asymmetric situation. Bush does not really care about Kosovo or Serbia. The Europeans would not give up a day of natural gas supplies over Albanian rights in Kosovo. Russia itself doesn't care much about Kosovo. But it

does care about reasserting its international power. The Kosovo issue gives Putin the perfect launchpad to start rolling back the West and reasserting his own power.

If Putin can win on this issue, a range of comfortable assumptions by Central and Eastern Europeans about Russia's limits, as well as German and French assumptions about the future of Europe, will be reversed. Putin intends to be taken seriously in international affairs and Kosovo is the issue he will stand on. It is not clear whether the United States or Europe understands just how serious Putin is on Kosovo.

STRATFOR 26.6.07

George Friedman

Руски падобранци—Russian paratroopers

ДЕСЕТ НЕУГОДНИХ ИСТИНА О КОСОВУ

1. Постоје три главне међународне силе које су пресудне кад је реч о будућности Косова: Сједињене Државе, Европска унија и Русија. Ниједна од њих три нема било какав посебан интерес на самом Косову: не постоје нарочито вредни ресурси; територија није стратешки важна у било ком смислу; њена величина и број становника чине је ирелевантном у глобалном смислу. Друкчије речено, она нема непосредан утицај на националну безбедност ниједног од главних међународних актера. То би требало да им олакша до дођу до узајамно прихватљивог решења, али је иронијом судбине тако нешто постало још теже.

2. Од три силе, Сједињене Државе су једина са стеченим интересом. Сједињене Државе су још давно саопштиле своју жељу да препусте Европској унији оперативни утицај и контролу над регионом. У исто време, Сједињене Државе најенергичније инсистирају на доношењу одлуке у току ове године и јасно су ставиле до знања на највишем нивоу каква треба да буде одлука. Тиме су Сједињене Државе створиле велика очекивања у заједници косовских Албанаца, да је независност ту, иза угла. Та очекивања немогуће је "вратити назад у боцу". Стога су "кризу" на Косову бар у значајном делу створиле Сједињене Државе.

3. Јасан, недвосмислен победник ове међународне "игре" јесте Русија. Она је већ остварила свој главни циљ, да се поново потврди на међународној сцени као кључни играч чији ставови морају бити узети у обзир. Они који су се понадали да ће Путин бити отворен за компромисе и акције због председничких избора у Русији наредне године, само заваравали себе. Русија ће наставити да блокира сваку резолуцију о Косову у Савету безбедности УН и примораће остале играче на један од два непријатна исхода: или да прихвате ћорсокак и не предузимају ништа кад је реч о статусу Косова у блиској будућности, или да саставе "коалицију вољних" и унилатерално признају независност Косова. С руске тачке гледишта, сваки исход је "победа".

4. Путинов сценарио из снова јесте да Сједињене Државе уз помоћ бројних ЕУ/НАТО земаља саставе "коалицију вољних" и дају зелено светло косовским Албанцима да најаве референдум о независности. То би значило да је ова група изричито заобишла Уједињене нације и тиме поставила преседан користан за ствар Русије у Молдавији и Грузији. Штавише, тако нешто има потенцијал да изазове велике пукотине унутар НАТО и Европске уније. Још једном, као у Ираку, Сједињене Државе ће бити виђене као неко ко игнорише међународно право. Иако можемо да изаберемо да "кривимо" Русију за насиље које би могло избити као резултат, чињеница је да ће Сједињене Државе и партнери из ЕУ носити опекотине таквог развоја.

5. Европска унија има потенцијално највише тога да изгуби. Она види регион као "црну рупу" унутар својих природних граница и стога у поређењу са остале две силе има најлегитимније право да буде заинтересована за коначан исход. Међутим, упадљива неслога унутар ЕУ поводом тога како наставити даље, ослабиће јединство и изнова ће показати да је ЕУ као институција неспособна да решава главна питања у сопственој области. Дугорочна истина о ЕУ гласи да кад год се суочи са контроверзама, ЕУ неизбежно изабере да не ради ништа. Главне снаге унутар ЕУ раде сада на томе да дођу до такве врсте исхода. Њихов позив на окупљање јесте потреба да се "одржи јединство ЕУ по сваку цену".

6. НАТО се, такође, суочава са ризиком. Ако косовски Албанци објаве независност уз подршку "коалиције вољних", сасвим је извесно да ће косовски Срби одбити да је прихвате и протестоваће као што су то урадили у Хрватској и Босни 1991. Биће без сумње и "добровољца" из Србије да им помогну у томе. Тако нешто обухватиће и блокаду пу-

тева и успостављање регионалних контрола. То ће де факто значити поделу, уколико се одмах не предузме контраакција. Питање је, међутим, која ће снага бити спремна или способна да то уради. Једина видљива војна снага јесте КФОР. Али, није јасно хоће ли земље које су дале своје трупе бити спремне да преузму такву одговорност. Одлука да се то уради могла би лако да изазове огромну контроверзу и да поремети сам НАТО. Неколико земаља које су дале своје војнике могле би лако да се повуку и да терет одговорности пребаце на снаге из "коалиције вољних". Пошто улазе у изборну годину, питање је хоће ли Сједињене Државе желети да буду увучене у још једну потенцијално погоршану безбедносну ситуацију, у којој су амерички војници изложени значајној опасности? Извесно је, такође, да ће косовски Албанци одговорити насилно на сваку акцију косовских Срба која води подели Косова.

7. Одлука председника да у Албанији прво најави, а затим понови у Бугарској, за време посета овим земљама, да се Сједињене Државе залажу за независност Косова у блиској будућности имала је краткотрајан утицај на албанске лидере, чији су нерви пред пуцањем, да "остану уздржани" дајући умерене изјаве о потреби да се буде стрпљив. Али, цена је била ужасно висока. Практично, сви ти лидери ухваћени су у замку коју су им ненамерно поставиле Сједињене Државе. Такве умерене изјаве су давале, јер су потпуно веровали да ће им Сједињене Државе помоћи да ове године стекну независност. Ако је такво обећање анулирано, ти лидери ће направити радикалан отклон према својим умереним позицијама (и инсистирати на активним мерама да се оствари независност), или ће ризиковати да их претекну радикалније снаге на самом Косову. Прилично је јасно који ће правац изабрати.

8. Главни међународни актери су сада Велика Британија, Француска и Немачка. Уколико пристану да се придруже "коалицији вољних" са Сједињеним Државама, косовски Албанци ће добити зелено светло да наставе у правцу независности, вероватно у новембру. Ако буду убеђене да зарад "ЕУ јединства" не признају независност Косова, а Сједињене Државе буду потпуно изоловане, тешко је замислити да ће тројка бити у стању да иде напред. У овом тренутку, те три земље намеравају да наставе процес, али су све три изложене притиску унутар сопствених земаља и саме ЕУ.

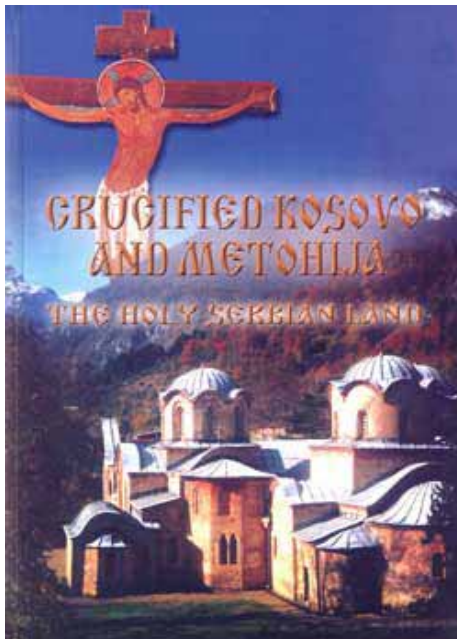
9. Најбољи начин да се свим Србима који живе на Косову пружи најбоља могућа шанса (апсолутно без икаквих гаранција за успех) да имају пристојан живот, да очувају своје културно, религиозно и етничко наслеђе био је да у потпуности прихвате Ахтисаријев план. Та прилика је изгубљена. Реалност је таква да будућност за већину косовских Срба није сјајна. То је сасвим извесно за оне који не живе на северу Косова.

10. ОВК је формирана када је незадовољство мирољубивим приступом Ибрахима Ругове постало сувише велико. Од свог настанка, ОВК је била покретачка снага која је одређивала будућност Косова. Сви ћемо ми направити велики грешку ако мислимо да судбина Косова почива искључиво на међународној заједници. У одређеном тренутку, у не тако далекој будућности, косовски Албанци ће питање статуса ставити у први план на начин који ће бити ван наше способности да га контролишемо. Узимајући у обзир наградњу коју је ово питање попримило у Србији у редовима владе и већине политичких партија, такође нећемо бити у стању да потпуно контролишемо контрареакције на акцију косовских Албанаца.

ПОПИС УНИШТЕНЕ И УГРОЖЕНЕ СРПСКЕ БАШТИНЕ

У сарадњи Епархије рашко-призренске и издавачке куће Evro-Guinti, недавно је објављено енглеско издање зборника **"Распето Косово и Метохија - света српска земља"**, у којој је по први пут од увођења протектората Уједињених нација на КИМ, на једном месту сабран попис свих порушених, оштећених и угрожених православних цркава и манастира, као и српских гробаља и споменика у тој покрајини од јуна 1999. до данас. То је четврто проширено, допуњено и најпотпуније издање публикације "Распето Косово", коју је Епархија рашко-призренска досад објавила августа и октобра 1999. и маја 2001. године. Према речима епископа рашко-призренског Артемија (Радосављевића), који је написао предговор за најновије издање, Епархија је издавачу ус-тупила све текстове и фото-графије које је прикупила проте-клих осам година. "Не можемо стално бити на почетку. Природно је да објединимо све податке и документе које имамо, ка-ко бисмо имали потпуни увид и све информације о стању српске баштине на КИМ. Ова књи-га, штампана на два језика, ускоро ће бити објављено и српско издање, намењена је и биће доступна домаћој и иностраној јавности - свима које занима питање КИМ", каже владика Артемије. Осим његовог увода по-свећеног завршници последњег поглавља историје КИМ које је, како владика објашњава, започело пре готово 620 година Косовском битком, а прети да се оконча потпуном променом националног и верског идентитета покрајине, књига садржи приказе културно-историјске баштине на КИМ од праисторије до данас и споменика културе свих народа који тамо живе. Према листи из 1986, на целом КИМ има их 372. Текстове прате табеле на којима су приказани

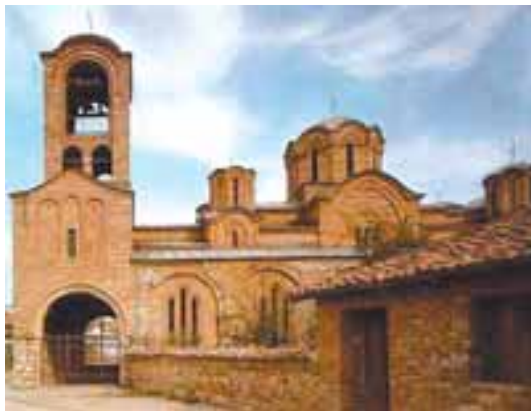
типови спо-меника, од праисторије до модерног доба. Дат је и попис албанских културних споменика прве и друге категорије. Српско културно-историјско наслеђе подељено је у два сегмента - на црквене споменике од 13. до 20. века и тврђаве и насеља од 11. до 20 века. Уз напомену да "у јужној српској покрајини постоји сукоб два права: етничког права Албанаца и историјског права Срба", књига, чији је уредник Војин А. Анчић, нуди кратку анализу овог проблема.

Уз побројане међународне конвенције које обавезују цивилну и војну УН управу на КИМ да брине и штити културну баштину, најдрагоценији део књиге су хронолошки обрађене листе уништених, оштећених и угрожених цркава и манастира од 1999, с посебним поглављем које обрађује мартовски погром над косовским Србима и СПЦ 2004. "Лична карта" сваког споменика, уз фотографије пре и после рушења или оштећења, садржи његову кратку биографију, опис локалитета, начин живота и драгоцености које су у њему чуване. На сличан начин обрађени су и споменици и амбијенталне целине попут Велике Хоче који су засад само угрожени.

Четири српска споменика са UNESCO-ве листе светске и угрожене културне баштине - призренска црква Богородице Љевишке (13. век) и три манастира из 14. века - Пећка патријаршија, Високи Дечани и Грачаница - посебно су представљени. Публикација садржи и приказ стања на српским гробљима, фотографије појединих метохијских градова (Пећ, Призрен), чији је ужи центар током протеклих осам година "ослобођен" многих споменика, као и модерну споменичку иконографију на КИМ.

ДАНАС 09.08.07- Ј. Тасућ

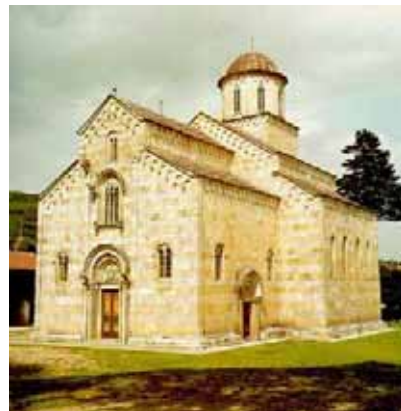
СВЕТИЊЕ ПО ЗАШТИТОМ UNESCO-а

Призрен — Богородица Љевишка (13. век)

Грачаница (14. век)

Високи Дечани (14. век)

ГЛАСНИК
КОСОВА И МЕТОХИЈЕ

Адреса редакције: Македонски 25/III, 11000 Београд, тел. 0638604581

E-mail: kerp@eunet.yu, www.glaskim.co.yu, www.kosovo.net

Главни и одговорни уредник: г. Бранислав Скробоња. Уређивачки одбор: Протосинђел Сава (Јањић), Јеромонах Василије (Делић) и Јереј г. Срђан Јаблановић. Технички уредник: г. Зоран Ђурићанин.

Тираж 1500

Штампа: "Флеш", Земун

Бесплатан примерак e-mail: fles@eunet.yu